

ԻՍՐԱՅԷԼ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐ ՍՊԱՆՆՈՂ ԵՒ ԳԱՂՈՂ ՊԱՐՏԱԴՐՈՂ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐԸ

Իսրայէլեան յարձակումները երկէ շարունակեցան Հարաւի, Պեքաալի եւ Պէյրութի չըջնաւորուն վրայ, մինչ դիւանագիտական չփոմները ցարդ չեն յաջողած դրական արդիւնքներ արձանագրել իսրայէլեան վարդացութիւնները դարեցնելու ուղղուծեամբ:

Առաւօտուն, ումրակոծումները սաստիկ ընդլթ ստացան Հարաւի եւ Արեւմտեան Պեքաալի չըրջաններուն մէջ: Իսրայէլեան օդուժը եւ Հրետանին անընդհատ ումրակոծումի ենթարկեցին մօտ 3 տասնեակ ընակավայրեր, ուր ինչպէս ըագմաթիւն գոհրը եւ վիրաւորներ ու արձանագրուեցան նիւթական մեծ պիւստեր:

Սուրի չըջնալեան մէջ իսրայէլեան ուղղաթիւներ ումրակոծեցին ապաստանարան մը, ուր 3 հոգի սպաննուեցան եւ 8 ուրիշներ վիրաւորուեցան: Ժըւշիթի մէջ, իսրայէլեան Հըրթիւնները թիրախ դարձան շտապ օգնութեան 2 ինքնաթիւներ, սակայն գոհերու կամ վիրաւորներու մասին յստակ տեղեկութիւններ Հըրապարակուեցան: Երկուուան ումրակոծումները խլեցին նաեւ լիւրանտնաւ րանակէ 2 պիււււււււււււ կենքեր: Բանակայինները սպաննուած են, երր իսրայէլեան ուղղաթիւներ յարձակում գործած են լիւրանտնաւ րանակի մէկ դիրքին վրայ՝ Սուրի չըջնանի մէջ:

Միւս կողմէ, ումրակոծման թիրախ դարձաւ նաեւ

ՏԸ ՇԱՐԷԹ ՅՈՒԵՏԵՍ

Ձրանսայի արտաքին գործոց նախարար էրվէ Տը Շարէթ երկէ Դաժասկոսի մէջ հանդիպումներ ունեցաւ Սուրիոյ նախագահ Հաֆէզ Ասատի եւ արտաքին գործոց նախարար Ձարուք Շարէհի հետ, խորհրդակցելով Ալրանանի մէջ ստեղծուած կացութեան չուրջ:

սացի նախարարը տեսակցութիւն ունեցաւ նաեւ Դաժասկոս գտնուող իրանցի պատասխանատուներու հետ, քննարկելով ամէն միջոցները, որոնցմէ կարելի է խաղաղութիւնը վերահաստատել Ալրանանի մէջ:

Տը Շարէթ յոռետեսութիւն արտայայտեց կացութեան չուրջ, յայտնելով, որ տագնապի յուծումը դիւրին պիտի չըլլայ: Ձարուք Շարէհ, իր հերթին, յայտարարեց, որ յուծման առաջին հանգրուանը պէտք է ըլլայ յուլիսեան համաձայնութեան վերահաստատումը եւ պատրաստակամութիւն յայտնեց այդ գծով ամէն ճիւղ թահել:

Սուրիական թերերը, միւս կողմէ, դատապարտեցին Միացեալ Նահանգները եւ Անգլիան՝ Իսրայէլի թիկուռք կանգնելու համար, ինչպէս նաեւ գնահատեցին Ձրանսայի ճիւղերը՝ տագնապին արդար յուծում մը գրտնելու նպատակով:

Կր նախատեսուէր, որ Տը Շարէթ այսօր ժամանէ Պէյրութ եւ հանդիպումներ ունենայ Ալրանանի ղեկավարութեան հետ:

Այսօր Պէյրութ կը սպասուի նաեւ Եւրոպական Միութեան եռեակի յանձնախումբը, որ պիտի մասնակցի դիւանագիտական չփումներուն:

Միւս կողմէ, Ձրանսայի արտաքին գործոց նախարարութիւնը մտահոգութիւն արտայայտեց ստեղծուած կացութեան չուրջ եւ յայտարարեց, որ քաղաքային չըջնաներ ումրակոծելու Իսրայէլի քաղաքականութիւնը րանընդունելի է: Նախարարութեան րաներըր դատապարտեց նաեւ Ալրանանի տնտեսական ենթակառոցը հարուածող իսրայէլեան յարձակումները եւ աւելցուց, որ Իսրայէլ լիւրանացի ժողովուրդը կը պահէ պատանդի վիճակին մէջ: Ան միաժամանակ անընդունելի գտաւ «Քաթիուշա»ներով հիւսալային Իսրայէլի ումրակոծումը եւ կոչ ուղղեց դարեցնելու փոխադարձ յարձակումները:

ԼԻԲԱՆՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ...

վորդներուն: Իրենց դրացիներուն նկատմամբ միայն թշնամանք ունեցող զոյգ երկրներուն առանձին պատմութիւնները՝ ծանօթ են, մինչեւ իսկ դրացիներու հետ... «բարեկամութիւն» մշակելէ հտք: Իսկ հիմա, երբ այդ «բարեկամական» տրամադրութիւնները իրարու վրայ կը գումարուին...

Այս բոլորէն հտք, կ'արժէ՝ նաեւ անգամ մը եւս իօսիլ աւանդական դաշնակիցներու միջեւ նոր դարգացող մրցակցութիւններուն միջեւ, որոնք դրուորեւեցան Եւրոպայէն ու Ուաշինկթընէն անկախաբնամբայ ելած ֆրանսական դիւանագիտական նախաձեռնութեամբ ու անոր ուղղուած սլաքներով: Լիբանանի վիճակած է գին վճարել նաեւ նման դարգացումներու համար, որոնք հետագային կ'ընան աւելի յստակ դառնալ, ինչպէս ցոյց կու տան Պոսիլոյ եւ Իրաքի կապուած իրադարձութիւնները: Ի վերջոյ, Լիբանան ինչո՞ւ պէտք է նաեւ գին վճարէ Փերէս - Նեքախիանու մրցումիւ համար, որուն ընթացքը բացալայտօրէն ի նպաստ Փերէսի դարձուցիլն վեցօրեայ ումրակոծումները: Արդեօք լիբանանցին պիտի սկսի ադօթել, որպէսզի ալ ընտրապալքարներ եւս չխաղցուին իր արեան ու ինչքերուն գնով...

պաղեստինեան Այն Հըրուէ գաղթականայնը: Իսրայէլեան արդիւրներու համաձայն, հրթիւններ արձակեած են «Ձաթհ»ի այլախոհներու պատասխանատու Մուսիր Միքտահի ընակարանին վրայ: Հաղորդուեցաւ, որ վիրաւորեւած են 3 հոգի, որոնց կարգին Միքտահի անչափահաս դուստրը: Իսրայէլեան րաներները գգուչացուցին քաղաքացիները պաղեստինցի կամ «Հըղւալա»ի ղեկավարներու տուններուն մօտեանայն անոնքըսին, որ ուոյն գգուչացումը ի գօրու է նաեւ Սայտայի եւ Պէյրութի ընակիչներուն:

Արեւմտեան Պեքաալի մէջ, ումրակոծումները հասան ծայրայեղ աստիճանի, յատկապէս Մաշղարու եւ Այն էլ թիւնէ գիւղերուն վրայ: «Ֆիւնիլ»ի աղբիւրներու համաձայն, քանի մը ժամուան ընթացքին այս չըջնաները ստացած են աւելի քան 400 ուումը, իսկ իսրայէլեան օդանաւեր գործած են աւելի քան 30 յարձակումներ:

Յետմիջօրէի ժամը 2ին, իսրայէլեան օդուժը կրկին ումրակոծեց Պէյրութի հարաւային արուարձանները: Հաղորդուեցաւ, որ Հըրթիւններ արձակուած են օդակայանի մօտակայ չըրջաններու եւ Հայ էլ Սըլոյմի ուղղութեամբ, իսկ ակնատեսները րսին, որ ումրակոծումին մասնակցած է նաեւ Պէյրութի րացերը գտնուող իսրայէլեան մարտնաւ մը:

Արուարձաններու ում-

րակոծումը կրկնուեցաւ նաեւ ժամը 4ին: «Հըղւալա»՝ հերթեց այն տեղեկութիւնները, ըստ որոնց՝ Հըրթիւնները հարուածած են կազմակերպութեան կեդրոնները: Նախնական տեղեկութիւններու համաձայն, հարաւային արւարձաններու ումրակոծման պատճառով սպաննուած է լիւրանացի մանուկ մը (2 տարեկան):

Ժամը 4-15ին, իսրայէլեան օդուժը Պեքաալի մէջ ումրակոծեց կամուրջ մը՝ Ջահլէի եւ Պաալպէքի միւրով ումրակոծեց հիւսիսային Իսրայէլի րագմաթիւ ընակավայրեր: Իսրայէլեան րաներները րսին, որ ումրակոծումները գոհերու են աւելի քան 400 ուումը, իսկ իսրայէլեան օդանաւեր գործած են աւելի քան 30 յարձակումներ:

Մօտաւորապէս ժամը 4ին, իսրայէլեան օդանաւեր թիւիչներ կատարեցին Քեսրուանի եւ Մեթնի չըրջաններուն վերեւ, մինչ Հարաւի րագմաթիւ չըջնաւոր մէջ ումրակոծումները կը շարունակուէին լիւրանանեան ընակավայրերուն վրայ:

ԳԱԼԹ...

Սինչ այդ, ուզմադաչտի վերածուած լիւրանեան ընակավայրերէն կը շարունակուի գաղթականներու հոսքը դէպի Պէյրութ եւ այլ չուրջներ: Հարաւէն հաղորդուած տեղեկութիւններու համաձայն, րագմաթիւ լիւրանացիներ տակաւին րանտարկուած կը մնան իրենց ընակավայրերուն մէջ եւ ումրակոծումներու հետեւանքով՝ ի վիճակի չեն հեռանալու: Իսրայէլեան րանակի րան-

րերը յայտարարեց, որ այնօրուրէն սկսեալ դէպի Հարաւ տանող ճամբաները կը համարուին փակ եւ ինքնաշարժներուն թոյլ կը տրուի ուղղուել միայն դէպի Հիւսիս: Իսկ լիւրանեան րանակը կոչ ուղղեց ումրակոծումներու թիրախ դարձուց չըջնաներու ընակութեան, որպէսզի երթեւեկը սահմանափակեն միայն անհրաժեշտութեան պարագային:

«Հըղւալա», իր հերթին, օրուան տարրեր ժամերուն «Քաթիուշա»ներով ումրակոծեց հիւսիսային Իսրայէլի րագմաթիւ ընակավայրեր: Իսրայէլեան րաներները րսին, որ ումրակոծումները գոհերու են աւելի քան 400 ուումը, իսկ իսրայէլեան օդանաւեր գործած են աւելի քան 30 յարձակումներ:

ԼԻԲԱՆԱՆ ԹՈՒՐԲԻԱՅԷՆ ԿԸ ԽՆԴՐԷ ՄԻՋԱՍՏԵԼ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՄՕՏ...

Լիւրանան երկէ խնդրեց թուրքիայէն, որպէսզի միջամտէ Իսրայէլի մօտ՝ վերջ տայու համար Լիւրանանի վրայ կատարուող յարձակումներուն:

Լիւրանանի խնդրանքը փոխանցուեցաւ Անգարայի մէջ Լիւրանանի դեսպան Ժաֆէր Մոհամէտ Մուաուիի կողմէ, որ այդ նպատակով հանդիպում մը ունեցաւ Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Իմրի Կէօնենսէի հետ:

Կէօնենսէ յայտարարեց, որ Թուրքիա պիտի քննարկէ դիւանագիտական նախաձեռնութեան մը սկսելու վերաբերեալ Լիւրանանի խնդրանքը:

Հաղորդուեցաւ, որ Մուաուի Թուրքիայէն խնդրած է նաեւ մարդասիրական օգնութիւն ցոյց տալ Լիւրանանի գաղթականներուն:

Նչեք, որ Երկուշաբթի օր իսրայէլեան օդանաւեր ուզմափորձերու սկսան Թուրքիոյ մէջ, երկու երկիրներու միջեւ կնքուած գիտութական համաձայնագիրին հիման վրայ: Լիւրանացի րագմաթիւ պատասխանատուները դատապարտած էին այլ համաձայնագիր եւ գոյն որակած սպառնալիք արարական աշխարհին դէմ ուղղուած:

ՈՍԽԱԿՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԴԱԴՐԵՅՆԵԼՈՒ ՀՍԱՄԸ

ՅՈՐԳԱՆԱՆ ԽՈՒՐԱՆԵՐ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՅՏԵԼ ԻՍՐԱՅԷԼԻ

ԵՐՈՒՍԱՀԷՄ, 16 (ԹԵՑ-ԹԸՐ)՝ Յորդանանի վարչապետ Ապտէլ Քարիմ Քապարթի Երեքշաբթի օր տեսակցութիւն ունեցաւ Իսրայէլի վարչապետ Շիմօն Փերէսի հետ, վերջ տալու համար Լիւրանանի վրայ յարձակումներուն:

Յորդանանի Հիւսէյն թագաւորը Երկուշաբթի օր մտահոգութիւն յայտնած էր, որ Իսրայէլի յարձակումները կրնան վտանգել Միջին Արեւելքի խաղաղութեան ճիւղեր: Քապարթի Հիւսէյն թագաւորէն նամակ մը յանձնեց Փերէսի, ապա տեսակցութիւն ունեցաւ նաեւ նախագահ էջլէ Ուալգմանի հետ:

ԹՈՒՐԵԻԱ ԹՈՅԼ ՊԵՏԻ ՉՏԱՅ...

ընթացքին, կարեւորութեամբ քննարկած էր շարարողի հարցը: Երմազ յայտարարած է, որ «խաղաղութեան հասնելու համար, հայերը պէտք է նահանջն իրենց գրաւած ագրպէճանական հողերէն, սակայն անոնք այդ ուղղութեամբ քալ չեն աւելներ»: Ան րսած է, որ այս պայմաններուն մէջ, յոյս չկայ, որ Մոսկուայի մէջ նախտեսուած գերատնտիւճանին քաղաքական յայտարարութիւն գոյանայ: Մանսթ է, որ Մոսկուա եւ Ուաշինկթըն կը ծրագրեն 18 Ապրիլին, Մոսկուայի մէջ հանդիպում մը գոյալքելու: Հայաստանի եւ Ագրպէճանի նախագահներուն միջեւ:

Ալիււի հետ իր տեսակցութեան պահոււն, Երմազ րսած է, որ Թուրքիա լիւրին նեցուկ է Ագրպէճանի՝ դիւանագիտական գետնի վրայ: Իսկ աւելի ուշ, ժամոյն ասուկիսի մը պահոււն, Երմազ րսած է, թէ Թուրքիա թոյլ պիտի չտայ օր շարարողը Ագրո-

պէճանէն անկախ միաւոր մը դառնալ: Ան համոզում յայտնած է, որ «Պարարաղի հայերու կողմէ գրաւում ման առջեւ կանգնող մեծագոյն խոչընդոտն է եւ այս վէճին պէտք է չուտով վերջ տայ, Ագրպէճանի ամբողջականութիւնը հալելու հետ կ'առնաւ ին «դուռ»ի մը րացման Թուրքիոյ խոստումը արարձանագրուած տակաւին:

Կուլիգատէ, իր կարգին, րսած է, որ Հայաստանի, Ռուսիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու մէջ նախապահական ընտրութիւնները կրնան րանակցութիւնները դառնալ ղեցնող ազգայն ըլլալ:

ԿԸ ՆՈՒՐԵՆ

• Եւրուանդ Տեմիրքեանի մահուան քառասունքին առիթով, տեր եւ տիկին Յակոբ Խաչատուրեան 2000 ա.ո., տեր եւ տիկին Սահակ Ակիլեան 1000 ա.ո.՝ էշրեֆիւի Ազգ. Գեորգ Զաթալլաշեան Քոյէիւնի:

• Թամար Վարդանեանի մահուան քառասունքին առիթով, տեր եւ տիկին Բագրատ Վարդանեան 200.000 լ.ո. Կուրանցիյն, 200.000 լ.ո. Ազգային Եղիշէ Մահուկեան Քոյէիւնի:

ճառ չեն դարձած:

Կազմակերպութիւնը կրկնեց Իսրայէլի դէմ քանի մը օրէ ի վեր արձակուող սպառնալիքները եւ չեշտեց, որ «Հըղւալա»ի անակնկալ հակադարձութիւնը պիտի ըլլայ շատ ծանր եւ պիտի չշմեցնէ վարչապետ Շիմօն Փերէսը:

• **ՎԱՐԶԱՊԵՏ Ռաֆիք** Հարիրի երկէ թեյադրեց համապատասխան նախարարութիւններուն եւ վարչութիւններուն տեղեկագիրները պատրաստելու խաղաչեան ումրակոծումներու պատճառած վնասներուն վերաբերեալ: Լիւրանան կը ծրագրէ տեղեկագիրները ներկայացնել ՄԱԿին եւ փոխ հատուցում պահանջել Իսրայէլին:

ՊՈՒԷՅԶ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ՃՈՆՁԸ

ՈՒՇԻՆԿԹԸՆ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԷ ԿԵՐԱԴԱՌՆԱԼ ՅՈՒԼԻՍ 1993ԻՆ

Արտաքին գործոց նախարար Ձարէս Պուէյզ երկէ յայտարարեց, որ Միացեալ Նահանգներ Պէյրութի ներկայացուցած են ծրագիր մը՝ գիտութական գործողութիւններու դարդեցման նպատակով: Ըստ այդ ծրագրին, «Հըղւալալա» եւ Իսրայէլ պէտք է վերադառնան յուլիսեան համաձայնութեան եւ ումրակոծումի չենթարկեն քաղաքային չըջնաներ:

Ամերիկեան ծրագիրը Պուէյզի փոխանցուեցաւ Միացեալ Նահանգներու դեսպան Ռիչըրտ Ճոնգի միջոցով: Ճոնց յայտարարեց, որ Ուաշինկթըն կը պահանջէ յուլիսեան համաձայնագիրին վերանայնելուն, իրեն առաջին հանգրուան ընդհանուր լուծումին: Ճոնց րսաւ, որ տեղեակ չէ այս գծով ֆրանսական նախաձեռնութեան մը գոյութեան:

Ըստ ամերիկեան աղբիւրներու, ծրագիրի յաջող հանգրուանով իսրայէլեան գօրքերը Յէն Յը մամուլան ընթացքին պիտի հեռանան լիւրանանեան հողերէն: Փոխարէնը, լիւրանանեան րանակը պիտի ձեռնարկէ անհրաժեշտ քայներու, հսկելու համար Իսրայէլի հետ սահմանի ապահովութեան: Այս գծով, Իսրայէլ կը պահանջէ, որ Լիւրանան եւ Սուրիա յստակ երաշխիքներ ներկայացնեն: Ամերիկեան ծրագիրին չուրջ խորհրդակցութիւնները կը համակարգէ ամերիկացի յատուէ րանագրուաց Տենիս Ռոս:

Վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի ձետտայէն յայտարարեց, որ ամերիկեան ծրագիրի գործադրութիւնը դրժւար պիտի ըլլայ, որովհետեւ Իսրայէլ հետեւողականորէն ձախողցուցած է չըջնանի չուրջնալ լիւրանան հաստատումը հետագնդող ըլլորը ծրագիրները:

ՊՈՒԷՅԶ ԳԱՀԻՐԷ ԳՆԱՏ

Նչեք, որ Պուէյզ երկէ յետմիջօրէին Գահրիլ մեկնեցաւ, ներկայ ըլլալու համար Լիւրանանի համար Լիկայի այսօրուան ժողովին:

ԻՍՐԱՅԷԼ Կ'ԱԿԱՆԱՅԱՐԷ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՅՈՅՍԵՐԸ

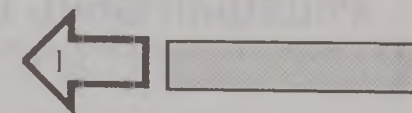
Կ'ԸԼԷ ԱՊՏԷԼ ՄԵԿԻՏ

ԳԱՀԻՐԷ, 16 (ԹԵՑԸՐ)՝ Արարական Լիկայի ընդհանուր քարտուղար Իսմաթ Ապտէլ Մեկիտ Երեքշաբթի օր յայտարարեց, որ Իսրայէլ կ'ականահարէ արարներու խաղաղութեան յոյսերը, ինչպէս նաեւ կը փտանգէ խաղաղութեան ամբողջ գործընթացը:

Ապտէլ Մեկիտ թղթակիցներու հետ գրույց մը կ'ունենար Լիւրանանի կացութեան, ինչպէս նաեւ պաղեստինեան չըջնաներուն դէմ Իսրայէլի հաստատած կաշկանդումներուն մասին: Ան չեշտեց, որ իսրայէլեան ումրակոծումը գլխաւոր աղէտ մըն է, որուն համար արարները ձակտա մը պէտք է կազմեն կարենալ դէմ դնելու համար Իսրայէլի արարքներուն: Ապտէլ Մեկիտ աւելցուց, որ իսրայէլեան գիտութական գործողութիւններուն ծաւալումը թափ պիտի տայ չըջնան յարուածութեան, հետեւարար Փերէսի կառավարութիւնը յաւապէս պէտք է մտածէ որեւէ քայլի դիմել առաջ:

ՊԵՆԶԻՆԻ	ՏԱԳԵԱՊ ԶԿԱՅ
Կ'ԸՍԷ ՄԵԹՐ ՇԱՀԷ ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ	
Ճարտարարութեամբ եւ քարիւղի նախարար մ'եթր Շահէ Պարումեան երկէ վստանեցուց. որ պենգիլին եւ մագուրի պաշարները բաւարար են 2 ամիս բաւարարելու երկրին պահանջները եւ կոչ ուղղեց խուճալի չմատնուելու այս գծով: Պարումեան ըսաւ, որ նախարարութիւնը պիտի հետապնդէ բոլոր այն կաշկանքներ տերերը, որոնք կը փորձեն շահագործել ստեղծուած վիճակը եւ արութեստական տագնապ ստեղծել: Նախարարը ըսաւ, որ նման պարագաներու, քաղաքացիները պէտք է տեղեակ պահեն սպառողի պաշտպան ծաւալութեան պաշտօնեաները: Պարումեան շեշտեց, որ տագնապը ոչ թէ պաշարներու, ալ պենգիլին սակին հետ կապուած է: Ան ըսաւ, որ ալսօր պենգիլին ներածող ընկերութիւններու պատասխանատուներու հետ պիտի հետապնդէ, այս հարցին լուծումը:	

«ՀԸԶՊԱԼԼԱ» ԿՐՆԱՅ ԴԱԴՐԵՑՆԵԼ...

Իսրայէլի դէմ հրթիւարձակումին, եթէ հրէական պետութիւնը վերջ տայ լիւրանացի անմղ քաղաքայիններու ումրակոծումին:

Մորթեգ Սարմատի, որ Քուէյթ կ'

ՎԵՐԱՊՐՈՂՆԵՐԸ ԿԸ ՎԿԱՑԵՆ

ԲԱԶՄԱՀԱՆԳՐՈՒԱՆ ՏԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՍՊԱՐ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
ԾՆԵԱԼ՝ ԼԱՓԱՆ, 1910ԻՆ

Մենք այն քիչերեկ ենք, որոնք 1915ին աքսորուեցան դեպի Թեյ Ալի:

Լափաշյիններէն խումբ մը բռնուեցան ալլ ուղղութեամբ, իսկ մենք գիւղէ գիւղ հասնէր Հայֆա, ամիսներ հետիտտն քայլէի ետք: Հայֆայի մէջ նախամարդու պէս աղբիւրներ քարայրի մէջ, ուր հիւսնած հասնողները մահացան, իսկ միւսներս անցուցինք շատ երկար տարի մը, օր մը կուշտ, երեքը՝ անօթի: Տղամարդիկ կ'երթային աշխատելու, բայց դժուար թէ գործ կարեւորին հարկէ, դժուարութիւն չարուցանող մեծագոյն ուստեանը տեղացիին լեզուն չգիտնալն էր: Շուրջ մէկ ու կէս տարի ետք մեկնեցանք Փոք Սալիս: Հոն կառավարութիւնը կերակրեց մեզ եւ տրամադրեց վրաններ մինչեւ Լափաշ մեր վերադարձը:

1918ին խաբուելով Փրանսացիներուն խոստումներէն, ինքնավարութեան եւ խաղաղ կեանքի երազներով վերադարձանք երկիր: Հայրս կոմսաւ եւ եղբեր, ու սկըստ սկսեցին ցանել, հունձըը չհաւաքած, բոլոր լափաշյիններս տարագրուեցանք դեպի Պաղատ, հազիւ հոն տեղաւորուեցանք, եկան եւ այս անգամ բռնեցին մեզ, դեպի Հասան Պէշամէն անգամ, որ տեղէ տեղ կը տարագրուէինք մեր թիւը հետեւեւեւ կը նուազէր...

Հասան Պէշ քանի մը ամիս մնալէ ետք, երբ աշխատանքի սկսանք, թուրքը եկաւ, լարակեցաւ մեր վրայ եւ սկսաւ մեզ հալածել, այս անգամ նուազապէս տեղահանել չէր, այլ ոչնչացնել մեզ: Հետեւաբար փախանք դեպի Տէօրթ Եւլ, բայց չկրցանք մտնել, մնացինք Թօփուրալի Ղալա, մինչեւ որ Փրանսացիները միջնորդեցին:

Տէօրթ Եւլի մէջ փոքրեքս սկսանք մանկապարտէզ դպրոց լսեցնել, կարճ ժամանակ մը: Շուտով Քեմալ փաշան հրահանգեց դուրս ելլել իրաքական հողերէն: Ուստի քայլեցինք դեպի Իսկէնտերուլ, ուր քսան տարի մնալէ ետք, երբ թուրքերը շրջանը ձեռք ձգեցին եւ նորէն սկսաւ «գոլուլումը» հալածանքը եւ կոդուպուր մեր ունեցած դրամը եւ կենդանիները առնելով գացինք Թարթուս, մենք բարձրացանք վերջին հատը, իսկ հայրս իր կովերուն հետ մինչեւ Թարթուս քայլելով եկաւ:

Թարթուս մնացինք երկու շաբաթ, ծառերու տակ, կարելի չէր հոն ապրիլ, դարձաւ նաւ բարձրացանք եւ այս անգամ վերջնականապէս տեղաւորուելու տեղը գտանք, Պէյրութ: Քանի մը ամիս Ա. Նշան եկեղեցիի բակը մնացինք, մինչեւ որ Քարակիճալէն տունէր ապառնուեցին մեզի:

Հայրս եւ շատ մը ուրիշ լափաշյիններ, այլեւ իւրաքանչեւ ամեն տեղ տուն չլինելով գալիս թուրքին ձգելու դժուար հակառակ դիրքէն, կ'ըսէին, «այլեւ միայն հայրենիքին մէջ տուն պիտի չլինէք, բայց երբ ունեցանք ազատ եւ անկախ հայրենիք»:

Ս. Ք.

ՀԱՅ ԼԵԶՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԶԱՐԲԱՆԱԼԻ ՀԱՆՃԱՐԸ

Հրաչեայ Աճառեանը ծնունդ է 1876 թ. Մարտի 20ին (8ին), Կոստանդնուպոլսում: Նա մէկ տարեկան էր, երբ ամբարն պայծառ արեւելք երկու աշխարհ էլ կուրացան (Բոսնիան յաջողութեամբ միայն աջ աշխարհում էր): «Այսպէս ես ամբողջ կեանքում միակնի մնացի, գրում է Աճառեանը... Բայց մի աշխարհ լինելը ոչ մի նշանակութիւն չունի: Ահապէս «Արմատական Բառարան», հինգ հատոր «Անձնանունների Բառարան», տասը հատորանի «Լիակատար Քերականութիւն» եւ այլն մի աշխարհ լինել է»:

Հայրի Սամաթիայի Արամեան վարժարանում սովորելուց յետոյ քննութիւններ է տալիս եւ ընդունւում Պոլսի Կեդրոնական վարժարանը: Այդ ժամանակ Աճառեանը 13 տարեկան էր եւ ազատ գրում-կարդում էր հայերէն, ֆրանսերէն, անգլերէն, յունարէն, երբայրէն, թուրքերէն: Գրարարն այնքան լաւ էր իւրացրել, որ սկսել էր աշխարհարարի վերածել խորհանգու, Ասողիկի, Ղեւոնդի եւ այլ պատմիչների գործերը: Աճառեանը սկսում է ուսումնասիրել նաեւ հնդեւրոպարանութիւն եւ սանսկրիտ: Այստեղից էլ հիմք է դրւում նրա «Արմատական Բառարանին»:

1893ին աւարտելով Կեդրոնականը, Աճառեանը երկու տարի ուսուցչական աշխատանք կատարելուց յետոյ, 1895ին մեկնում է Փարիզ, ընդունւում Սորպոնի համալսարան, աշակերտում յայտնի լեզուաբան Անտուան Մեյէին, որը դասաւանդում էր գերմաներէն, հայերէնի եւ յունարէնի համեմատական քերականութիւն:

Փարիզի լեզուաբանական մի գիտաժողովում Աճառեանը Ֆրանսերէն երկու գերուցում է կարդում հայերէնի մասին, որոնք շատ են դուր գալիս գերմանացի հայագէտ Հ. Հիւրշմանին, եւ նա Աճառեանին հրաւիրում է Սթրասբուրգ՝ իր մօտ սովորելու: Այստեղ Աճառեանը սովորում է մէկ կիսամեակ:

1897ին Աճառեանը Փարիզի լեզուաբանական ընկերութեան է ներկայացնում լազերէնի վերաբերեալ իր ուսումնասիրութիւնը եւ դառնում է այդ ընկերութեան անդամ:

1898ին աւարտում է Սորպոնի համալսարանը, լեզուաբանական բարձրագոյն կրթութիւն ստացած վերադառնում: Անդրկովկաս եւ գրադուրմ գիտամանկավարժական գործունէութեամբ: Իրեւն ուսուցիչ աշխատում է իջմիածնի Գէորգեան ձեռնարանում (այստեղ նա մտերմանում է Ռիսմեան Հայրիկի, Կոմիտասի, Մառի, Մանուկ Աբեղեանի, Յակոբ Մանանդեանի, Ստեփան Կանաչեանի եւ ուրիշ նշանաւոր մանկավարժների ու գիտնականների հետ): Իջմիածնից նա աշխատանքի է հրաւիրւում Շուշի՝ թեմական դպրոցում աշխատելու: Այստեղ նա ամուսնանում է Արուսեանի հետ, եւ նրանց մօտ երկու շաբաթով հիւրընկալւում է պրոֆեսոր Մեյէին:

Շուշիից յետոյ նա աշխատում է Թաւրիզում, Նոր Բաղապէսում, Նոր Նախիջեւանում, Թեհրանում, նորից Թաւրիզում, որտեղից էլ 1923ին հրաւիրւում է Երեւանի Պետական Համալսարան, ուր եւ աշխատում է 30 տարի, մինչեւ կեանքի վերջին օրը՝ 1953 թ. Ապրիլի 16ը: Համալսարանում Աճառեանը դասաւանդում է լազերական լեզուաբանական աւարականը՝ ընդհանուր լեզուաբանութիւն, հայերէնի համեմատական քերականութիւն, հայոց լեզուի պատմութիւն, գրարար, բարբառագիտութիւն, յունարէն, պարսկերէն, սանսկրիտ եւ այլ աւարական, որոնցից մի քանիսի հիմնադիրը ինքն էր:

Հայաստանի կառավարութիւնը Աճառեանին 1933ին honoris causa շնորհում է բանասիրական գիտութիւնների գիտական աստիճան, իսկ 1935ին՝ պրոֆեսորի կոչում, 1943 թ. Աճառեանն ընտրւում է ԳԱ ակադեմիկոս: Նա Ձեռնարկավարի ԳԱ թղթակցի-անդամ էր:

Իր գիտակցական կեանքի 60 տարիների ընթացքում Աճառեանը տիտանական աշխատանք է կատարել հայերէնագիտութեան բնագաւառում: Լեզուաբանութեան մէջ չկայ մի ընդհանուր, որին անդրադարձած չլինի Աճառեանը: Յատկապէս հայագիտութեան շատ հարցերի վերաբերեալ նա ասել է իր գիտականօրէն հիմնաւորուած խօսքը եւ տուել է դրանցից շատերի սպառնչ պատասխանները: Աճառեանը իր 247 մեծ ու փոքր աշխատութիւններում, որոնց էջերի թիւը անցնում է 30 հազարի սահմանները (չհաշւած մի քանի տասնեակից անցնող ձեռագրեր), գիտական ամենաբարձր մակարդակով ուսումնասիրել է լեզուաբանութեան գրեթէ բոլոր հիմնահարցերը՝ սկսած հնչիւնաբանութիւնից, վերջնաբարձ շարահիւսութեամբ ու ոճարանութեամբ: Նա ոչ միայն հայերէնի տիպարական-գուցարական լազերական հետազոտութիւնների հեղինակ է, այլեւ հայոց

լեզուի պատմութեան, հայ բարբառագիտութեան, հայոց լեզուի փորձառական հնչիւնաբանութեան գիտաճիւղերի հիմնադիր:

Բազմալստակ գիտնականը լազերացանդադարձել է ընդհանուր լեզուաբանական լազերական հարցերի, որոնք ամբողջապէս էլ մի ստուարածաւալ լազերահատոր մենագրութեան մէջ, որը աշխարհում նմանը չունեցող «Լիակատար քերականութիւն հայոց լեզուի» աշխատութիւնն է՝ համեմատած աշխարհի 562 լեզուների հետ: Այստեղ, լազերական լեզուների տիրապետող գիտնականը աշխարհի լեզուների հենքի վրայ տալիս է հայոց լեզուի հնչիւնային, բառագիտական, եւ քերականական կառուցուածքների պարզացման պատկերը՝ գուցադրական եւ համեմատական վերլուծութեան հիման վրայ: Այս աշխատութեան «Ներածութիւն» հատոր առաջին մասում գիտնականը, քննութեան է առել լեզուի բնորոշման, նրա ծագման ու պարզացման խնդիրները, ինչպէս նաեւ լեզուի հասարակական, հոգեբանական ու բնախօսական առանձնատկութիւնները:

Հատորի երկրորդ մասը լրիւ նուիրուած է աշխարհի աւելի քան 3000 լեզուների դասակարգմանը: Աճառեանը կատարում է իր նախորդը չունեցող մի դասակարգում, որի հիմքում ընկած է լեզուների ցեղակցութեան ճիշդ տեսակէտը: Այս լազերում նա իր ուսումնասիրութիւնները հաստատելով եւրոպական գիտնականներ Պետերմանի, Հիւրշմանի, Պետերսոնի, Անտուան Մեյէին եւ հայ լեզուաբաններ Ա. Ատրեանի ու Մ. Արեւելանի դրոշմներով հայերէնը համարում է հնդեւրոպական լեզուի մի առանձին ճիւղ:

Աճառեանի աշխատութիւնների թագն ու պսակը «Հայերէն արմատական բառարան» է, որը 40 տարուայ տքնաջան ու անխնայ աշխատանքի արդիւնք է: Եթե ստուար հատորների մօտ 2700 մեծագիր էջերում նա հաւաքել, ստուգարանել ու բացատրել է հայ հին եւ միջինադարեան մատենագրութեան մէջ գործածուած շուրջ 11 հազար (10996) արմատներ՝ իւրաքանչիւր բառաբանութեան համար տալով 5 կարգի բացատրութիւններ՝ 1. բառագիտական (քերականական, ձեւեր, իմաստային բացատրութիւններ, առանձնագիտական վկայութիւններ), 2. ստուգարանական (բառի ծագման պատմութիւնը), 3. պատմական (գլխաբառի ստուգարանութեան պատմութիւնը), 4. բարբառագիտական (գրութեան գրանցման ձեւերը հայերէնի տարբեր բարբառներում), 5. փոխառութիւններ (հայերէնից այլ լեզուների անցած փոխառութիւններ):

Աճառեանի ուսուցիչ Անթուան Մեյէին իր գրախօսականում գրում է. «Ոչ մի լեզուի համար չկայ այսքան ճշիւ, այսքան կատարելապէս ուսուցարանական բառարան: Հպարտ եմ, որ ունեցել եմ պարոն Աճառեանին երկար տարիներ իմ աշակերտների թւում»:

Հայոց լեզուի պատմութեան ու պատմահամեմատական քերականութեան հարցերը Աճառեանը ամփոփել է իր «Հայոց լեզուի պատմութիւնը» երկհատոր աշխատութեան մէջ, որը «Արմատական բառարանի» բառագիտական նիւթի պատմական մշակումն է:

Անգնահատելի է Աճառեանի վաստակը նաեւ հայոց լեզուի ողջ բառադանձի քննութեան ընդհանուրում: Աճառեանը որպէս բառարանագիր իր նախորդը չի ունեցել եւ դժուար է ասել՝ յետնորդը կ'ունենայ, թէ ոչ: Դրա անուրանալի ապացոյցն է մեծածախ «Արմատական» նա առաջադրական աշխատանք կատարեց նաեւ հայրենի յատուկ անունների (անթրոպոնիմիկա) ամենամանրագին ու պատմական ուսումնասիրութեան ուղղուածութեամբ: Հինգ մեծագիր հատորներից բաղկացած «Հայոց անձնանունների բառարանում» (3136 էջ) նա հաւաքել, դասակարգել, ուսումնասիրել ու ստուգարանել է հայ մատենագրութեան մէջ գործածուած բոլոր անձնանունները՝ սկսած հնագոյն ժամանակներից մինչեւ 15րդ դարը (որից յետոյ միայն նշանաւոր անուններն է հաւաքել): Իւրաքանչիւր անձնանունում մասին խօսում է երկու կտրուածքով. նախ՝ տալիս է անունն ծագումը, ստուգարանում, նշում նրա փաղաքական ու ժողովրդական ձեւերը, ապա՝ պատմական յաջորդականութեամբ յիշատակում նոյն անունը կրող բոլոր անձերին՝ նրանք մասին տալով կենսագրական համառօտ տեղեկութիւններ՝ նշելով արդիւնները: Ժողի է նկատուած, որ «Անձնանունների բառարանը» նոյն նշանակութիւնն ունի հայոց պատմութեան համար, ինչ որ «Հայկազեան բառարանը»՝ հայոց լեզուի համար: Աճառեանը պայանաւորել էր կազմել տեղա-

նունների (տոպոնիմիկա) նման բառարան, բայց նրա աշխատանքը, ցաւօք, կիսատ է մնացել (յոտ նրա ասպիրանտ Գ. Զահուկեանի՝ տեղանունների վերաբերեալ Աճառեանը քարտագրել է ընդամէնը 1500 անուն):

Աճառեանը հաւաքեց, մշակեց ու ստուգարանեց հայերէնի շուրջ 40 բարբառների բառագանձը, որն ամփոփեց իր «Հայերէն գառական բառարանում»: Այն պարունակում է 30 հազար բառաբանութեան: Այն պարունակում է 30 հազար բառաբանութեան: Սրանից բացի, Աճառեանը գրել է նաեւ մի քանի ուրիշ բառարաններ՝ «Թուրքերէնի փոխառեալ բառերը հայերէնի մէջ», «Եւրոպական փոխառեալ բառերը հայերէնի մէջ», «Բուս - հայերէն շինարարական տերմինների բառարան» եւ այլն: Այս ընդհանուրում եւս Աճառեանը առաջինն է:

1898ին, Փարիզից վերադառնալուց յետոյ, նա ուր էլ որ աշխատել է որպէս ուսուցիչ, գրադուրմ է տուել տարածքի բարբառների ուսումնասիրութեամբ: 1909 թ. «Հայ բարբառների դասակարգումը» մենագրութիւնը Ֆրանսերէն լեզուով ներկայացնում է Սորպոնի համալսարան որպէս գիտեցաբան: Աճառեանի զբոյնն էր պատկանում երեք տասնեակի հասնող հայ բարբառների, գիտական ուսումնասիրութիւններ (Սուշաւայի, Ղարաբաղի, Նոր Նախիջեւանի, Մարաղայի, Աղուշի, Նոր Զուղայի, Համաշէնի, Վանի, Պոլսի եւ այլն): Աճառեանը առաջինն էր, որ գիտական հիմունքներով դասակարգեց հայ բարբառները՝ հիմք ընդունելով ինչպէս հնչիւնական, այնպէս էլ ձեւարանական յատկանիշները: Նա իր բարբառագիտական աշխատանքների պսակը համարեց ա-ի քմայնացման հնչիւնական օրէնքը, որը կոչուեց «Աճառեանի օրէնք»:

Բարբառների դասակարգման գիտէն նաեւ նրա կողմից յայտնաբերուած ձեւարանական դասակարգման սկզբունքը, յստ որի, հիմք ընդունելով ամենականի ներկայ ժամանակների կազմութիւնը, նա հայերէնի բարբառները դասակարգեց 3 ճիւղի, ում, կը, ել, որի հիման վրայ էլ հետագայում Ա. Ղարիբեանը տարբերակեց չորրորդ ու ճիւղը, իսկ Զահուկեանը կատարեց բարբառների բազմաշատկանիչ դասակարգում: Աճառեանի բարբառագիտական աշխատանքները փաստօրէն ոչ միայն գիտական ուղղութիւն ստեղծեցին, որը ծաւալուելով դարձաւ դպրոց, այլեւ յունեցին հայոց լեզուի պատմութեան լազերական հարցեր: Աճառեանը հայերէնի պատմութեան բոլոր շրջանների համար ընդունում էր հայ բարբառների գոյութիւնը:

Աճառեանը միայն լեզուաբան չէր. նա իր արժանի աւանդն էր մուծել նաեւ Հայ ժողովրդի մշակոյթի, նրա գրականութեան, հայ գաղթավայրերի պատմութեան, հայ բանասիրութեան հարցերի ուսումնասիրութեան բնագաւառում: Նրա զբոյնն էր պատկանում հայոց հին ձեռագրերի բացառիկ բարբառութեամբ կատարուած քննութիւնը ու զրանց ցուցակագրումը: Նա իրեն յատուկ գիտական բարեխղճութեամբ գրել է նաեւ Մաշտոցի կենսագրութիւնը եւ հայ գրերի ստեղծման պատմութիւնը («Հայոց գիր») եւ լազերական այլ աշխատութիւններ: Շատերը դեռ եւս ձեռագիր են, որոնց հրատարակումը այսօր պատիւ կը լինի ինչպէս ցանկացած գիտական հիմնարկի, այնպէս էր ամէն մի ձեռննրէց հայրենասէրի:

Իր լազերական կոթողային աշխատութիւնները Աճառեանը գուցապէս է մանկավարժական բարձր ու պատուաւոր աշխատանքի հետ եւ մինչեւ իր կեանքի վերջին օրն էլ ամենագործուն մասնակցութիւն է ունեցել երկրորդ հայագէտների պատրաստման գործին:

ԽԱՅԻՎ ԲԱՆԻԿԵԱՆ

Երեւանի ոլեսական համալսարանի դասախօս

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՄԵԶ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազգայն»ի մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատուն՝ ծանուցումներու բաժանմունք հասցեն հրատարակման թուականէն առնուալն օր մը առաջ, մինչեւ երեւոյթեան ժամը 5:

ՄԱՀԱՅՐԵՆԵՐԸ Բացառութիւն են: Մահապը կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, այնքան առեւ որ պայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ «ՊԱՐՈՅՐ ՍԵՒԱԿ»
ՄԱՍԼԱՃԻՐԻ (ԱՅՆՃԱՐ)

ՈՒՍՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԳԷՊԻ ՏԵՐ ԶՕՐ, ՄԱՐԿԱՏԷ

Կազմակերպութեամբ Համազգայինի «Պարոյր Սեւակ» մասնագիտի, մեկնում՝ Ուրբաթ, 26 Ապրիլ, գիշերը ժամը 10.00ին:
Փոխադրութիւն եւ կեցութիւն ՏՕՏ: Մասնակցելու համար դիմել վարչութեան կամ Այնճարի Համազգայինի Քաճեթերի: Վերադարձ՝ Կիրակի, 28 Ապրիլ, երեկոյեան:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՍՔԵՐՈՒ ԱԶՍԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ - Բ.

ՊԱՍՔԵՐՈՒ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՆՅԵԱԼԸ

ԿՐՕՆ

Պասքերուն անցեալին հեթանոսներ էին եւ իրենց աւանդական հաւատալիքները ունէին: Անոնք Գէնե դարերուն ընդունեցին քրիստոնէութիւնը եւ հռոմէական եկեղեցւոյ հեղինակութիւնը:

Պասքերուն մօտ քրիստոնէութիւնը ազգային նկարագիր ունի, այն իմաստով, որ աւանդական հաւատալիքներէն շատեր պահպանուած են անոնց հաւատալիքներուն եւ մշակոյթին մէջ: Այդ հաւատալիքներէն շատեր քրիստոնէացած եւ քրիստոնէական տօներու վերածուած են, ինչպէս, օրինակ, խաչերու թափօրը, Բորփոս Բրիսթի թափօրը, որուն ընթացքին անոնք իրենց աւանդական պարերով երոյժ կ'ունենան, եւ այլն:

Պասքեր կաթոլիկ եկեղեցւոյ մօտաւորապէս 30 տարիներ տուած են: պասք տարբերէն նշանաւոր են իգնատիոս տր Լոյսոյ (Յիսուսեան միասնական միաբանութեան հիմնադիրը), Յրանսուա Ջաւիկ (Յիսուսեան միասնոր մը), Մարթին տր Դասենսիոն, խուան տր Մայորկա, Էսթեպան տր Ջուսէր, Միշէլ Կարիքուա, եւ այլք:

Պասքերուն շրջանին մէջ կաթոլիկ գանազան միաբանութիւններու պատկանող վանքեր, մշակոյթի կեդրոններ եւ դպրոցներ կը գործեն:

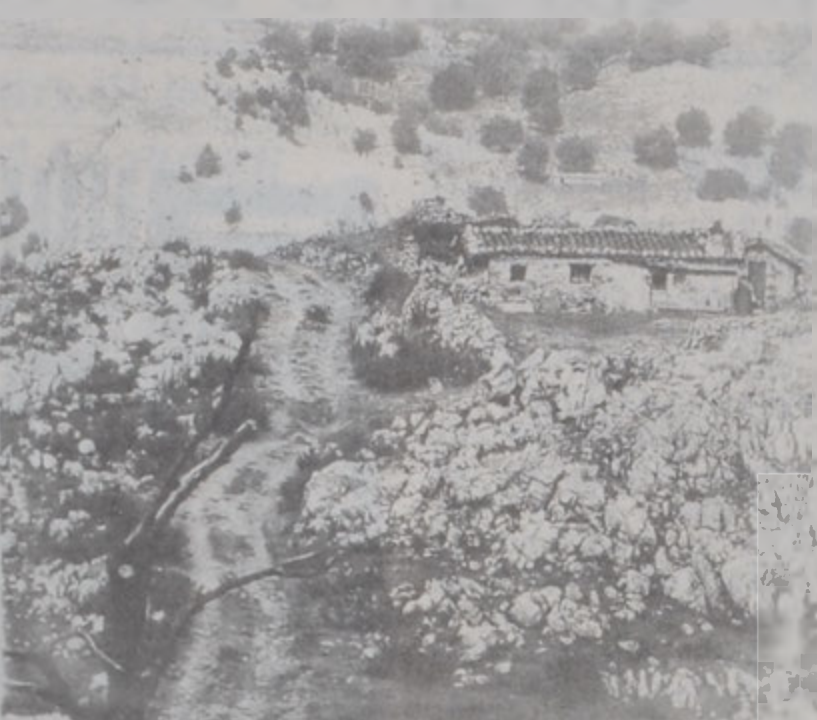
ԲԵՏԱՆԵԿԱՆ ԿԱՌՈՅ

Պասքերուն մօտ ազգականական - գերդաստանական կապերը գործաւոր են: Պասք աւանդական ընտանիքը ճանչցուած է իր մաքրութեամբ, արժանապատուութեամբ եւ պահպանողականութեամբ:

Պասք աւանդական ընտանեկան կեանքը կեդրոնացած է պապեական ազարակին՝ Բոսիլիոյ շուրջ:

Աւանդական օրէն, պասք իւրաքանչիւր ընտանիք կամ գերդաստան իր առանձին Բոսիլիոն ունի: Այդ Բոսիլիոնները յեռներու լանջերուն կամ հովիտներու մէջ ցրուած են, մէկը միւսէն հեռու, առանձնացած՝ ընտելեան ամառութեան մէջ:

Բոսիլիոն կ'ընդգրկէ իրարու կցուած միայնակ

Պասք աւանդական ազարակը՝ քասերիոն

քարաշէն կղմնտրածածկ շինութիւններ, սենեակներ, որոնց շուրջ տարածուած կ'ըլլան ընտանեկան պարտէզները, այգիները, արօտավայրերը եւ պուրակները:

Այսպիսով, աւանդական օրէն պասք իւրաքանչիւր գերդաստան ինքնամփոփ մարդկութիւն մըն է իր ընտանեկան աւանդութիւններով, արեւնակցական կապերով եւ իր տնտեսութեամբ:

Պասք աւանդական օրէնքով (որ ֆուերոս կը կոչուի) Բոսիլիոն տուեալ գերդաստանին անընտանիքներէն սեփականութիւնն է, զոր կը ժառանգեն գերդաստանին յաջորդ սենտները:

Քաղաքներուն եւ ծովափնեայ շրջաններուն մէջ, սակայն, վերջին 100 տարիներուն պաժք

կային քաղաքաւանէ:

ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Պասքերը աւանդական օրէն երկրագործներ եւ անասնապահներ են, բայց ժողովրդի սկսեալ անոնց տնտեսութեան մէջ կարեւոր դեր ունի նաեւ ճարտարարուեստը:

Պասքերու երկիրը հարուստ արօտավայրեր, լեռնային ու ծովափնեայ ունի, որոնց շնորհիւ գարգացած են կոփերու, այծերու եւ յեռնային ոչխարներու բուծումը, պտուղներու եւ հացահատիկի մշակութիւնը եւ ձկնորսութիւնը:

Յատկապէս Փիլիքեան յեռներու, այսինքն Նաւարի հիւսիսային եւ հիւսիսարեւելեան, Վարին Նաւարի եւ Սոլի ընկերները անխախտ կերպով պահած են իրենց աւանդական կեն-

մէջ:

Պիսքայի, Կիփուսքայի եւ Լապուրի ծովափնեայ շրջաններուն ընկերները կը գրադին պտուղներու եւ ընկերային մշակութեամբ: Գարգացած է ձիթապտուղի մշակութիւնը: Անոնց տնտեսութեան մէջ կարեւոր դեր ունի ձկնորսութիւնը, ճարտարարուեստը եւ գրօսաշարժիկութիւնը:

Պիսքայի կարեւոր նաեւ հանգիստ է, եւ Սպանիոյ առեւտրական կարեւոր կեդրոններէն մէկն է: Պասք մետաղամշակման ճարտարարուեստը Պիսքայի քաղաքին շուրջ եւ Ներվիոն գետի ափերուն կեդրոնացած է: Պիսքայի շուրջ, մետաղամշակման, սննդեղէնի արտադրութեան, քիմիական ճարտարարուեստը թողունքով մէջ եւ Օրիա գետի ափերուն կ'ընդունապահ են:

Պիսքայի քաղաքը

ՊԱՍՔԵՐ ԻՐԵՆՑ ՀԱՅՐԵՆԻՔԵՆ ԳՈՒՐՍ

Պասքերու երկիրը փոքր է եւ խիտ բնակչութիւն ունի, այդ պատճառով աշարտագործը սկսած է հին դարերէն: Պասքեր հռոմէական եւ այլ բնակներու վարձկաններ եղած են, ծովափնեայ եղած են եւ ծովափնեայ առեւտրական կապեր հաստատած են այլ ժողովուրդներու հետ:

Այս բոլորը պատճառ եղած են, որ պասքեր հին դարերէն ի վեր ցրուին զէպիսկոսիները, եւ պասք գաղութները դարեր առաջ գոյութիւն ունեցած են Փարիզի եւ Մատրիսի մէջ:

Պասքեր կարեւոր դեր ունեցան նոր աշխարհի գաղութացման համար սպանացիներուն կատարած արշաւանքներուն եւ գայն վերաբնակեցնելու աշխատանքին մէջ: Պուէնոս Ալիքսի հիմնադիր Կարոս, Աուենսիոնի հիմնադիր Իրալա, Մոնթեփիտոնի հիմնադիր Զապալա, ինչպէս նաեւ Յիլիփեաններու (նախապէս սպանական գաղութ) մայրաքաղաք Մանիլայի հիմնադիր Լեկասփի պասքեր եղած են: Քաղաքասի մէջ հաստատուած պասք կիփուսքայիներու ընկերութիւնն էր նաեւ, որ սպանական գաղութի վերածեց Վենեսուելայի:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՆԱԳՈՅՆ ԱՆՅԵԱԼ

Պասքերու հնագոյն պատմութիւնը շատ այլաբանական է: անոնք պատմութեան մէջ առաջին անգամ յիշուած են Ն. Ք. Ա. դարուն, հռոմէացի պատմիչներու կողմէ: Հռոմէացի

պատմիչներ կ'ըսեն, որ վասքոնացիները (պասքերու լատիններէն անուանումը), որոնք կը բնակէին ներկայ Նաւար նահանգին մէջ, բուն կերպով դիմադրեցին հռոմէացիները: Պատմական աղբիւրներ կը շարունակեն ըսելով, որ երբ հռոմէացիք գրաւեցին Իպերիական թերակղզին, վիսիգոթները, ֆրանքները, նորմանները եւ մարեր դիմադրեցին անոնց: Շատ տարիներ, որ Շարլմանը իր բնակչին յետսապահ գուղին մէջ ծառայած է 778ին, կը յիշէ, որ պասքեր եւս դիմադրեցին հռոմէացիներուն:

Հռոմէական տիրապետութիւնը պասքերուն վրայ շարունակուեցաւ մօտաւորապէս հինգ դար: Հռոմէական տիրապետութիւնը քանդեց պասք աւանդական շատ մը կառույցներ: ինչպէս՝ մայրիչ-

խանութիւնը, եւ յատկանական տարրեր մօտուց աւանդ յեզուին եւ քերականութեան մէջ:

Հռոմէացիք գարկ տրւին երկրագործութեան, որուն շնորհիւ նոր տեսակ պտուղի ծառեր սկսան մշակուիլ, կառուցուեցան ճամբաներ եւ շուկաներ: Շատ մը պասքեր գործակցեցան հռոմէացիներուն հետ: կարեւոր թիւով պասքեր գային եւ Հռոմ հաստատուեցան, ուր անոնցմէ իմանք լատին նշանաւոր գրողները դարձան, ինչպէս՝ Մարթիալ, Գինթիլիոն, Փրուտենս, եւ այլք:

Հռոմէական կայսրութեան անկումէն ետք բարբարոս վիսիգոթները եւ ֆրանքները յաջորդական արշաւանքներ կ'ազմակերպեցին պասքերուն վրայ: Պասքեր ուժեղ դիմադրութիւն կ'ազմակերպեցին: նշանաւոր է մանաւանդ Թոնքեւոյի ճակատամարտը:

Այնուհետեւ, Զ. դարու վերջաւորութեան, որոշ թիւով պասքեր գաղթեցին Փիլիքեան յեռներէն հիւսիս, զէպի Ալիթանիա (ներկայ Կասթիլի շրջանը) Յրանսայի մէջ, պասքերով բնակուած նահանգներէն հիւսիս: Անոնք, որոնք իրենց օրրանին մէջ մնացին, դիմադրեցին մարերուն, որոնք Ը. դարուն սկիզբը գրաւեցին Իպերիական թերակղզին մեծ մասը:

ՆԱԴԱՐԻ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄԵՆ ԵՏՔ

Իպերիական թերակղզին վրայ իսլամ մուսուլման տիրապետութեան ժամանակ պասքեր յաջողեցան իրենց կիսանկախ գոյակիմակը պահել: Ժ. դարուն կ'ազմուեցաւ պասք

Նաւարի թագաւորութիւնը, իրեն կեդրոն ունենալով՝ Փամփելունը (Փամփունա): Անոր առաջին թագաւորը եղաւ Էնեթս Արիթգա (Արիսթա): Նաւարի թագաւորներէն ամէնէն աւելի նշանաւոր է Մեծն Սանչէ (999 - 1035), որ միաւորեց եւ Նաւարի միացուց պասքերով բնակուած բոլոր նահանգները եւ նուաճեց Քասթիլիան, Արակոնը, Կասթիլը եւ Թուլուզի կոմսութիւնը:

Բայց պասք թագաւորութիւնը երկար չտևեց: 1035ին Քասթիլիա եւ Արակոն յաճախեցան Նաւարէն: 1076ին Ալաւա եւ Կիփուսքոս կապուեցան Քասթիլիոյ թագաւորին: Նաւարի հետ հակադրութեան պատճառով Կիփուսքոս 1200ին վերջնականապէս յաճախեցաւ անկէ, Ալաւա՝ 1332ին: Պիսքայ, որ անկախ էր 1224էն 1379, միացաւ Քասթիլիոյ եւ իր դեկավարը՝ խուան տր Զարո Քասթիլիոյ թագաւոր եղաւ: Իրենց միութիւնը պահած պասք երեք նահանգները շրջան մը պահեցին իրենց անկախութիւնը, բայց 1023էն ի վեր իրենց տնտեսութեան վերածուած Լապուր եւ Սուլ յաճախեցան Նաւարին: Այսերկու նահանգներէն Զենրի Փլանթակենէ, Ալիքսիոն տ'Ալիթանի հետ գործակցեցով՝ գրաւեց Անգլիոյ թագաւորութիւնը:

ՊԱՍՔԵՐՈՒ ԵՐԿՐԻՆ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱՅԻ ՄԻՋԵԻ

Նաւարի պասք թագաւորութեանն յաճախեցաւ պասք նահանգները, սա-

կայն, չյաջողեցան պահել իրենց ուրոյն գոյակիմակը: Առթիւ յարմար նկատելով՝ Յրանսայի թագաւորին հրամանով Կասթիլ տր Պլարն 1441ին գրաւեց Մոլիսոն: այնուհետեւ, 1451ին, ան գրաւեց Լապուրը:

Այսպիսով, Ժ. դարու կիսուն պասքերու հիւսիսային հատուածը Յրանսայի պետութեան կազմին մէջ մտաւ:

1469ին Քասթիլիոյ Իզապելլա Ա. թագուհին աւստրիական Արալոնի Ֆերտինանտ Ե. թագաւորին հետ, որ այնուհետեւ հիմնադրեց Սպանիոյ միութեան: Այսպիսով, արդէն իսկ Քասթիլիոյ միացած պասք Ալաւա, Կիփուսքոս եւ Պիսքայ նահանգները Սպանիոյ պետութեան կազմին մէջ մտան: Տակաւին միայն Նաւարի թագաւորութիւնը կը պահէր իր անկախութիւնը:

ՆԱԴԱՐԻ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆԿՈՒՄԸ

Սպանիոյ պետութեան միաւորումէն ետք, Ֆերտինանտ թագաւոր (Կաթոլիկ անունով ծանօթ) 1512ին գրաւեց Նաւարը եւ հայածեց անոր թագաւոր խուան տ'Ալիքսի: Գահադուրկ թագաւորը 1521ին փորձեց վերագրաւել իր գահը, բայց չյաջողեցաւ եւստիպաւ՝ հեռացաւ Նաւարէն:

Այսպիսով, վերջ գտաւ Նաւարի պասք թագաւորութիւնը, որ իր գոյութեան եօթը դարերու ընթացքին 40 թագաւորներ տուաւ պասք ժողովուրդին: Այնուհետեւ պասքեր կորսնցուցին իրենց անկախութիւնը եւ Սպանիոյ ու Յրանսայի Հպատակ դարձան:

ԱՍՊԵՏ ՄԱՆԺԻԿԱՆ

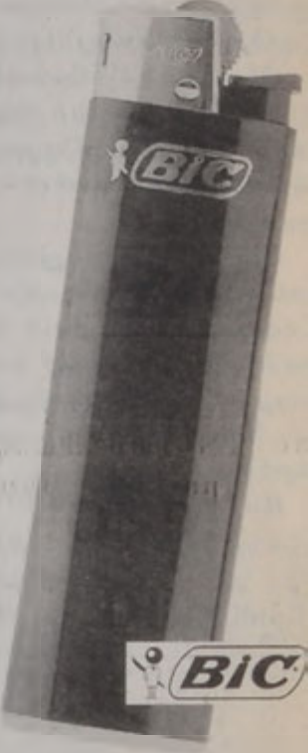

GOLD

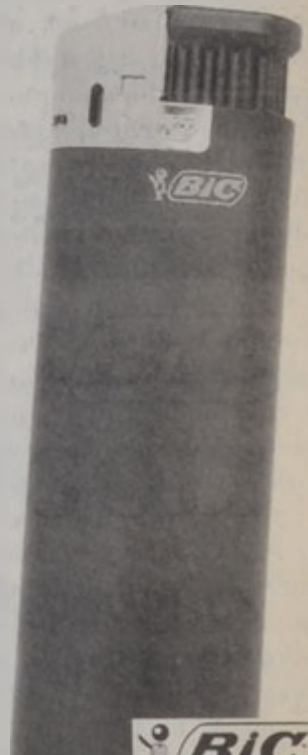
LA PLUS PETITE ET LA PLUS SIMPLE DES GRANDES INVENTIONS

MINI

CLASSIC

ELECTRONIC

LEADER MONDIAL DES BRIQUETS JETABLES.

«ԱԶԴԱԿ»ի հեռաձայնի թիւերը
«Ազգայն»ի հետ հեռաձայնային կապ պահելու համար, կը խնդրուի հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն: 260115, 260780 եւ 583026:

Ի ՅԱՐԳԱՆՍ ԱՊՐԻԵԱՆ
ԵՂԵՆԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ

ՀՍԿՈՒՄԻ ԵՐԵԿՈՅ

Դոմաստիկութեամբ՝

ԱՄԵՆ. ԵՒ ԳԵՐԵՐԶ.

S.S. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԵՏՐՈՍ ԺԸ.Ի
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ - ՊԱՏՐԻԱՐԻԻ - ԿԱԹՈՂԻԿԵ ՀԱՅՈՑ

Դոմաստիկութեամբ՝

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԵ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ
ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Մասնակցութեամբ՝

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԵ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳԱԿԱՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Տեղի կ'ունենայ երեքշաբթի, 23 Ապրիլ 1996, երեկոյեան ժամը 10ին, Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանի Նահատակաց կողողից շուրջ, Էշրեֆի:

Արուեստի Աշխարհէն

«ԶԵՂԾԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐ»ԻՆ ՄԱՎԸ

ԳԵՂԱՆԿԱՐԶՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՊԵՏՆԵՐՈՒ ՈՃԸ ԿԵՂԾՈՂ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏ

ԷՐԻՔ ՀԵՂՊԵՐՈՒՆ ԴՈՅՆԻՍԿ ՄԱՎԸ ԿԱՍԿԱԾ ԱՌԹԵՏ

Էրիք Հեպպարնը՝ արուեստի գործեր կեղծող աշխարհահռչակ անգլիացին, որ կր հպարտանար, թէ իր գեղանկարներն չափերը իրեն հին վարպետներու գործեր կախուած են գլխաւոր թանգարաններու մէջ, վերջերս մահացած է Հռոմի մէջ, գլխէն ստացած վիրաբերու հետեւանքով:

Իտալիոյ դատական իշխանութիւնները հրամայած են դիագնոստիկական կատարել ստուգելու համար Հեպպարնի մահուան ճշգրիտ պատճառը: ՍՏ տարեկան գեղանկարչի առաւօտ մը գետին փռուած էր Հռոմի մօտակայ Թրասթեւերի պողոտային վրայ: Սինչ խալա-կան մամուլը կը կասկածէր «կեղծ» մահ, Հեպպարնի բարեկամները կը փորձէին համոզել, թէ արուեստագէտը տառապած էր ուղեղային արիւնհոսոսութենէ եւ գետին իյնալով՝ վիրաւորած էր գլուխը:

«Կը հաւատանք, որ Հեպպարնը տեսել մը կաթուած անցուցած է: Չափազանց կը խմէր, եւ բազմիցս անոր թելադրուած էր չխմել: Ծաքաբախտ ուներ եւ քանի մը շաբաթ առաջ ինքզինք շատ գէշ կերպով վիրաւորած էր աղաւթեայ սեղանի մը զարկուելով», բացատրած է բարեկամ մը:

Հեպպարն մահէն առաջ փոխադրուած է 3 տարբեր հիւանդանոցներ եւ մահացած է Սան Ժիաքոմոյի մէջ վիրաբուժութեան ենթակուելէ առաջ:

Այս տարօրինակ արուեստագէտը ծնած է 1934ին, Անգլիայ: Սերտ բարեկամութիւն մակած է Բրիտանիոյ արքայական գեղանկարներու վերակայացու Անթոնի Պլանթի հետ, որ խորհրդային լրտես մըն էր:

Իտալական «Լա Սթաժիա» օրաթերթը «Զեղծարարներու Թագաւորին խորհրդաւոր մահը» վերնագրով յօդուած մը հրատարակած է՝ ներկայացնելով Հեպպարնի կարգ մը գործեր եւ պատմելով, թէ ինչպէս ան անգամ մը ծախած է Լէոնարտո Տա Վինչիի վերագրած իր մէկ գործը, մանրամասնութեան մը մէջ հեռաձայնի գործիք մը թաքցնելով...

Հեպպարն 1950ական տարիներուն անդրադարձած է, թէ տաղանդը ունի ընդօրինակելու այլ արուեստագէտներու ոճը: Այս ձիրքը յայտնաբերած է վարպետ գեղանկարիչներու ստեղծագործութիւնները վերանորոգելու ընթացքին:

Երբ հարցազրույցներու ընթացքին թղթակիցներ հարց կու տային, թէ ինչպէս կը կեղծէր, ան կը բացատրէր, թէ կ'օգտագործէր ունի արուեստագէտին հասողութեան սահմաններուն մէջ գտնուած նիւթերը: Հին պատառները ճարելով՝ անոնց ճեղքերը կը լցնէր մածուի (նիւթ) նմանող նիւթով մը, ինչ որ կը կանխարգիւծէր ներկին ներծծուելը:

Առաջին անգամ 1970ական տարիներուն է, որ Հեպպարնի գեղարարութիւնը բացառաշատուած է: Այնուհետեւ ան հրատարակած է ինքնակենսագրութիւն մը՝ «Տրոն Թու Թրալլը». Քոնֆեշնը Աֆ Ե Մալթը Ծոր-

ըրը» անունով, ուր ան կ'ըսէ, թէ աշխարհի լաւագոյն թանգարաններէն շատերը անգլիականացիներ կ'ախած են իր կեղծած գեղանկարները: Հեպպարն գրած է. «Կեղծ գծակար կամ գեղանկար գոյութիւն չունի: Այլ կան միայն գծակարներ կամ գեղանկարներ»:

Կ'ենթադրուի, որ Լոնտոնի Բրիտանական Թանգարանը ունի Հեպպարնի վրձինն պատկանող 3 կամ 4 գործ: Ան նաեւ կը հաւատարկուի, թէ իր գործերէն կախուած են Ուաշինկթոնի Ազգային ցուցադրասրահին մէջ, ինչպէս նաեւ՝ Նիւ Եորքի Մեթրոփոլիթըն Թանգարանին եւ Քանադայի Ազգային ցուցադրասրահին մէջ: Անոնցմէ ոմանք յատուկ կերպով պատուիրած են «անբարեխալի» վաճառականներու կողմէ, ինչպէս խոստովանած է աւելցնելով՝ «Միշտ ալ գեղանկարներս վաճառած եմ՝ առանց զանոնք վերագրելու ոեւէ մէկուն: Սպասած եմ, որ արուեստի մասնագէտները իրենց վերագրումներ կատարեն»:

Ըստ Հեպպարնի, աւելի քան 1000 կեղծուած գեղանկարներ վաճառած է՝ կեղծելով Հին վարպետներ եւ արդի գեղանկարիչներ, որոնց շարքին՝ Օկիւսթիւս Ժոնի վերագրուած 80 գործ, ինչպէս նաեւ՝ մասնագէտներու մանրագին քննութիւններէն անցած փրփոսներ եւ պրիզմիներ...

«Երբեմն անոր գեղանկարները իսկականներէն աւելի գեղեցիկ էին: Ան Իտալիոյ մէջ որեւէ հարց չէր յարուցած... առիթով մը ինձի ըսած էր. «Ուրիշներ բնութիւնը կը գեղանկարեն, իսկ ես՝ արուեստը», կը վերջիւնէ Իտալիոյ արուեստի ժառանգութեան հսկող ոստիկանապետը:

ԿԵՂԾ ԼԵՈՆԱՐԴՈՒՆԻ ՀԱՐՅԸ

Հեպպարնի մահէն առաջ գաղտնի կերպով արձանագրուած ժապաւն մը այժմ կ'փորձէ ապացուցել, թէ ան վերադարձուած է Լէոնարտո Տա Վինչիի հուշակաւոր մէկ գծանկարը, որ այժմ կախուած է Բրիտանիոյ Ազգային ցուցադրասրահին մէջ:

«Լոնտոնի Ազգային ցուցադրասրահին մէջ կախուած Լեոնարտոյի գծանկարը իմ գործն է: Ոչ թէ ձեռնարկով, այլ ինքնին բուն գործը», քսած է Հեպպարն վաճառարանական ժապաւններ պատրաստող երկու մասնագէտներու, որոնք թաքուած պահած են լուսանկարչական գործիքը Հեպպարն «խօսեցնելու» պահուն: Այժմ, ինչպէս 5 տարի ետք, երբ Հեպպարն արդէն մահացած է, մասնագէտները որոշած են ժապաւնին լուսանկարչութիւնը հրապարակել:

Հեպպարն խոստովանած է, թէ Լէոնարտոյի գծանկարը շատ զգէ՝ երկուսից մէկը ստացած էր 1950-ական տարի-

ԱՆԴԱՌՆԱԼԻ ՍԽԱԸ

ԼԵՈՆԱՐԴՈՒՆԻ «ՎԵՐՋԻՆ ԸՆԹՐԻՔԸ» ՈՐՄԱՆԿԱՐԻՆ ՎԵՐԱՆՈՐԳՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ԱՐԺԱՆԱՆԱՅ ՍՈՒՐ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ,

Արուեստի ակաւոր գործերէն մէկը համարուող «Վերջին Ընթրիք» վերանորոգած խալալիները՝ բնական, բ. անոնք՝ այնքան մաքրած են զայն, որ աշխարհաւորական գեղանկարը վերածած են ոգիներու աշխարհիկ պատկերի մը, նման՝ արդի գեղանկարներու: Պատմաբանին համաձայն՝ վերանորոգողները մաքրած են Լեոնարտոյին եւ իր ընկերակիցները վերանորոգողներուն աւելցուցած ներկը, առանց հաշու խախտելու անոնց նակատագրական գեղը որմնակարի լինելու պատկանումը մէջ:

Վերանորոգող վարպետին համաձայն, այս որմնակարը խոսում է իր սեփական լեզուով: 1497-ին վերջի Լեոնարտո աւարած է գալիս: Դարերու ընթացքին անոր վրայ ծածկուած են տարբեր մանրանկարներ եւ գանձ խալեր, կանխելու համար Բալթիկի մը:

«Տակաւին 1970-ական տարիներուն կրակային խալեր, բ. որմնակարը ժամանակին այնքան բարձրաճանաչուած էր, որ կը գցայիր, բ. կրնայ հալի սեղանին վրայ դրուած խալին: Այժմ երկուսի կը մտնեն եւ կը փնտռեն որմնակարը: Անիկա վերածուած է ոգիի մը, զայնով ի տարբեր 19-րդ դարու Սիւրայի գեղանկարներուն նման», կը բացատրէ Ֆրանկ:

«Վերջին Ընթրիք» որմնակարին վերանորոգողները ծրագրուած են իրենց յարաբերութիւնը հետեւի իրար հետ: 1997-ին նշելու համար այս գլուխ գործոցին իրագործումին 500ամակը: Անիկա կը գտնուի Միլանի Մանրա Մարիա Տէլ Կրացի, անտրին մէջ, ուր վերանորոգողներու խմբակը կը 1979-ին ի վեր կ'աշխատէ փրկել զայն: Վերանորոգողները գլխաւորը պատասխանատուն հաւկայցելով Ֆրանկի ամբաստանութեան՝ կ'ըսէ, «Թաղալի» կատարած իսկական, որովհետեւ գիտեմ, բ. պատուաւոր ձեռքով աշխատած եմ: Զակատագրական միակ որոշումը կը վերաբերի արուեստի գործի մը միջամտութիւնը ընդհատելու: Իսկ վերանորոգողը կը չունի այդ որոշումը մին մէջ: Վերանորոգողները ծրագրելու պատրաստուած արուեստի վերակայացում եւ կ'սկսէ, բ. որմնակարին նախկին վերանորոգողներուն տակ բաւարար եւ մը կար, որ կարելի կը վարձակը ներկայ աշխատանքը:

Ժակ Ֆրանկ վերջերս ասիւցած էր, որ Լուի թանգարանի երանարի Լեոնարտոյ «Կոյս» ու ընկեր Ս. Աննային հետ» գեղանկարը վերանորոգելու ծրագրելին: Անցեալ տարին ան Միլանի ալեկից ու սոմմասիւրիու համար «Վերջին Ընթրիք»-ին վերանորոգողները: Ան իրեն աշակից ու Լեոնարտոյի ակաւոր որմնագիտ պատմաբան Փարիս Փարիսիին, որ Ֆրանկի յայտնաբերումները պիտի երաւարարակէ ամբիւրիստ «Արտաքին Լեոնարտի Վինչի» գիտական ամսագրին մէջ:

Ֆրանկի եզրակացութիւնը այն է, թէ՛ «հետազոյցին վերաբերող գեղանկարում ընդհատ թափանցող չ'ապագա են,

ԼԵՈՆԱՐԴՈՒՆԻ «ՎԵՐՋԻՆ ԸՆԹՐԻՔԸ» ՈՐՄԱՆԿԱՐԸ, ՆԱԽԵՐԱՆ ՎԵՐԱՆՈՐԳՈՒԹԻՒՆԸ:

առանց որեւէ կիրպով հասկնալու անոնց գեղագիտական եւ պատմական արժէքը: Անոնք միշտ հաւատարիմ մնացած էին սկզբնական պատկերին, պահպանելով այն հակադրութիւնները, որոնք ժամանակին որմնակարին տուած էին գործարար խալերի մը առիթով յատկութիւնը: Այժմ վերանորոգողները նկարած են ամբողջ իսկական ձեւեր՝ ստեղծուած պարագայութիւններուն մէջ: Իսկ կատարուած փոփոխութիւններուն համեմատութիւնը կը հասնի 80 տոկ հարիւրի: Լեոնարտոյի արուեստը պարզապէս դարձած է եռադրոյ իրաւորութիւն միայն:

Արուեստի բազմաթիւ այլ պատմաբաններ եւ վերանորոգողները կ'ամբաստանեն պատշաճ ու սոմմասիւրիու լինելը կատարած չըլլալու՝ որմնակարին պատմական յայտնակները կորսնցնելու եւ փոխարինը ներկի շերտեր հաւթնելու յանգանակով:

Ֆրանկի համաձայն, վերանորոգողները Բալթիկի ակաւորները ստացած են իրենց կատարած առաջին բնութիւնը: Սակայն իր գործը յատուցած է, նկատած է, որ օրինակ, ամբողջ Լուսակուսի մերթի մը մէջ Լեոնարտոյի վրձնակարում ամեն գրեթէ ոչինչ գոյատեւած է: Արուեստի այս մասնակար կ'ենթադրէ, որ Լեոնարտոյին եւ Լուսակուսի միջակարած ազգայնական վերանորոգողները կրնան անոր կամ աշակերտներուն գործը ըլլալ: Եւ որովհետեւ այս երկուսի իր յատկական փաստեր չունին ուրեմն վերանորոգողները պիտի չ'ըսէին գանձում...

Անշուշտ վերանորոգողները չ'ենթադրէին իրենց մտաւրը. «Նման հաստատութիւններ չ'են ընդունելու իրենց սխալները», կ'ըսէ Ֆրանկ...: Քանի մը տարի առաջ նոյնպիսի աղմուկ բարձրացուցած էր Միլանի վերանորոգողները Միլանի մասնագէտ վերանորոգողներուն, որ շատերու կողմէ Միլանի ներքին ուր աղաւորող աշխատանք մը նկատուեցաւ:

Պարտաւորեց
Լ. ԿԻՒԼՈՅԵԱՆ - ՍՐԱՊԵԱՆ

Շարժապատկեր

«ՊՐՈԲԸՆ ԷՐՕ». ՎՈՒՒ ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՊԱԻԷՆԸ

Էրջըն ժապաւնները միշտ ալ խանգարանութիւն կը ստեղծեն եւ մեծ ժողովրդականութիւն կը վաշխեն աշխարհի չորս ծագերուն, յատկապէս Ամիոյ մէջ, որուն մէկ մասնիկն է Լիբանանը:

Հոնկ քոնկցի բեմադրիչ ձոն Վուի ժապաւնը, հազարէն դուրս եկած «փուռ» են, կը ցուցադրուի Լիբանանի զանազան արհմիութիւններուն մէջ: Քանի մը տարիէ ի վեր, Վու կ'աւարի Հոլիվուտի մէջ, ուր ցրուիչ ընկերութիւններ եւ պատասխանատուներ, հանգնալով անոր հոգակը, որոշ հետաքրքրութիւն ցոյց կու տան:

Հոնկ Քոնկի մէջ մեծ հոգակ շահած Վու իր ժապաւններուն մէջ կը ներկայացնէ հարիւրաւոր գիտելիքներ, կրակոց, պայթում եւ...

«Պրոբըն Էրօ»-ի մէջ, երկու օդանաւորներ, որոնք կոփածարտի աշխարհին մէջ բարեկամներ են, իրարու հետ մրցակցութեան ելած են, հասնելու համար իւրաքանչեւ գանձի մը՝ կորիզային ռումբերու, որոնք կորսուած են Եւրոպայի անապատներուն մէջ: Այս երկու բըշ-նամի դրացիներն են՝ Վիլ Տիլքըն (ձոն Թրաւորթ) եւ Քրիսթիան Ռալֆ Էլ (Քրիսթիան Սիլվեր):

Ինչպէս կ'ընթացնեն սովորականէն շատ աւելի... սովորական: Հերոս մը, քառու անվախ աղջըկայ մը հետ կը պայքարի անհատապարկէն չարի:

մը դէմ: Հակառակ փորձառու բեմադրող Կրեմմ Եոսթի ներկայութեան, նորութեան գուրկէ ժապաւնը: Խօսակցութիւններն ալ անցուղաբծերուն պէս պաղ են, սակայն հարուստ ռեալիստիկութեամբ կը կրակոցներով:

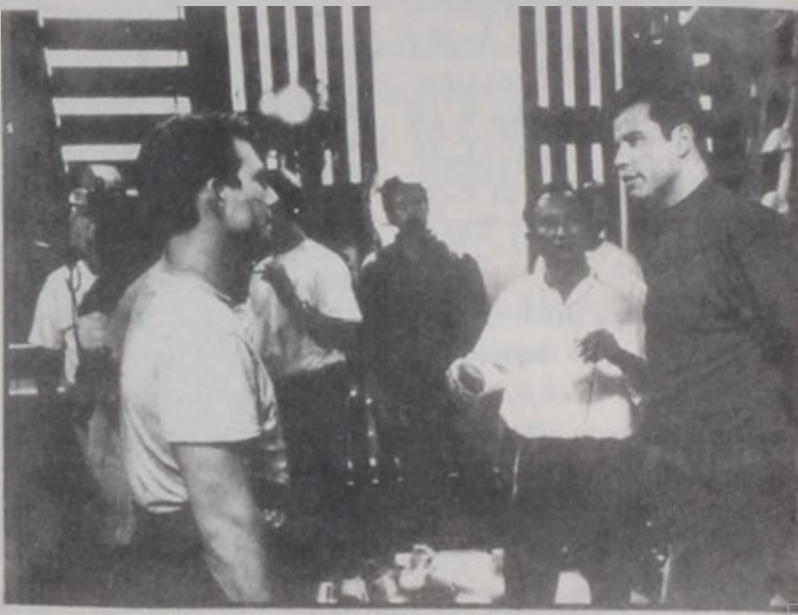
Մօտաւորապէս վաթսուս միլիոն տոլար ծախուած ժապաւնը պարտաւորում համար, բայց դժուար թէ «Պրոբըն Էրօ» կարենայ իր վրայ դրուած լույսերը իրականացնել:

Խօսելով Հոնկ Քոնկի մէջ իր կեանքին մասին, Վու մեծ տարբերութիւն գտած է Հոլիվուտի մէջ: Աղաղակ, ան իր երկրին մէջ մեծ դժուարութեամբ տեսարաններ կը պատրաստէր: Կառավարութիւնը ոչ մէկ օժանդակութիւն կը կատարէր համաբանելու փակելու եւ օգտակար դառնալու համար, միջնորդ Հոլիվուտի մէջ երբեմն ժամեր շարունակ համաբանելը կը գոցուէին եւ, աւելին, նոյնիսկ ուսուցիչները կը տրամադրուէին, կարգ մը պատկերներ պատրաստելու համար:

Ինքսաններ լըջօրէն կը մօտենան իւր լինելու, միջնորդ Հոնկ Քոնկի մէջ դերասան մը լաւագէտը տարբեր ժապաւններուն մէջ միաժամանակ դեր կը ստանձնէ:

Հոնկ Քոնկի մէջ, քանի մը վաշխեան բաւարար է ժապաւնը մը համար համաձայնութիւն կը կարգուի: Անոր վրայ մեծ տպաւորութիւն ձգած են երաժշտական ժապաւնները:

Եւրոպայի ընդհան-

Վու (կեղծուող) Սլաթթի եւ Թրաւորթի հետ

բապէս դէմ են ծալարայն էրջըններով հարուստ ժապաւններուն:

Այս ժապաւնին մէջ, դերասաններն ալ գոհացուցիչ իրադարձութիւն չունին: ձոն Թրաւորթի համար, դերը հետաքրքրական թուած է: Ան ար-

դէն իսկ իր կեանքին մէջ, անհանգիստ օդանաւով շրջանէ շրջան կը շրջի: Այս գծով, ան ալ ժապաւնին մը մէջ իրեն օդաչու կը պտտի... Ծառն Սթոնի հետ: Միջակ է իրադարձութիւնը նաեւ Քրիսթիան Սլաթթի եւ Սամանթա Մաթիսի:

Ե. Ա.

ՇԱՐԺՈՒՄԱՆ ԺԱՊԱԻԷՆՆԵՐԸ

◆ «ՀԻԹ» (Սարույլա, Լա Սիթէ, Լա Սադէ եւ Լապալատ).- Երկու մեծ դերասաններ՝ Ալ Փաշիմ եւ Իոպրթ Տը Միո իրար դէմ կը մրցին, յաջող էրջըն ժապաւնի մը մէջ, որ բնագործութեամբ պատրաստուած է Սլաթթի Մանի կողմէ:

◆ «ԹՈՅ ՍԹՈՐԻ» (Համար, Լիլիք եւ Լապալատ).- Տիգրիի աշխարհիկ վերջին պատրաստութիւնը:

◆ «ՏԸ ՍԱՐԼԻԷԹ ԼԵԹԵՐ» (Լա Սադէ, Լա Սիթէ եւ Լապալատ).- Իոյան ժողովրդական վերջին ժապաւնը: Հիմ վէպ մը, դերասանութեամբ Տեմի Միոյի:

◆ «ՃԵՔ ԷՆՏ ՍԱՌԱ» (Լապալատ).- Ամուսին մը, կորսնցնելու ետք իր կինը, կը մնայ առանձին, մորածին զաւակին հետ... Բրիտանական պատրաստութիւն մը:

◆ «ՊՐՈԲԸՆ ԷՐՕ» (Լիլիք, Լա Սիթէ եւ Լապալատ).- Հոնկ-քոնկցի բեմադրիչ ձոն Վուի մորազոյժ ժապաւնը, հարուստ... ռումբերով եւ շարժումներով: Դերասանութեամբ ձոն Թրաւորթի:

◆ «ԲԱՋԻՆ Օ» (Լիլիք, Լա Սիթէ).- Լապալատի մէջ բախտախաղը իր բոլոր կողմերով: Դերասանութիւն՝ Իոպրթ Տը Միոյի եւ Ծառն Սթոնի, բեմադրութիւն՝ Մարթին Սքրոյի:

◆ «ՏԸ ՊՐԻՃԶ ԱՅ ՄԵՏԻՍԸՐԸՔ ԲԱՌԻՆԻԹ» (Մարթին, Լա Սիթէ, Լա Սադէ, Լապալատ).- Լիլիքի (Ս. Նաւանգեր) մէջ յաջողութիւնը իրականացնելու մը (Լիլիք Իսթմիտ) եւ կին մը (Սթոնի Սթոնի) կը հանդիպին քանի մը օրուան համար: Բացառիկ դերասանութիւն. բեմադրութիւն՝ Իսթմիտի:

◆ «ԹՈՒ ՏԱՅ ՅՈՐ» (Փրեզիտան).- Ինքու-ման կ'ուզէ պատկերասփիւռի կայանը մը հետ աշխատակցի: Բեմադրութիւն՝ Լա Սիթէ:

◆ «ԷՆԸ ԷՆՏԻՆ ՏԱՆ ԼԱ ՎԻԼ» (Լապալատ).- Լիլիքի մէջ երբեմն ժամեր շարունակ համաբանելը կը գոցուէին եւ, աւելին, նոյնիսկ ուսուցիչները կը տրամադրուէին, կարգ մը պատկերներ պատրաստելու համար:

◆ «ԵՈՒԹՈՒԸՆ ԼԱ ՍԱԴԵ» (Լապալատ).- Զառոյթ թրիլըր մը, դերասանութեամբ Պրալըն Սիլվերի:

◆ «ԼԷ ՋԱՆԺ ԿԱՐՏԻՆ» (Փրալըն, Լապալատ, Ջոյ).- Կատակերգութիւն մը, դերասանութեամբ Լա Սիթէ Փրալըն:

«ՊԵՅԱՔ»ԷՆ ԿԱՏԻԿԵՐ ՄԸ

◆ «ՊԵՅՊ» (Լիլիք, Լա Սիթէ).- Լիլիքի մը իր վրայ կեղծագործութեամբ ընդունի ուղադրութիւնը:

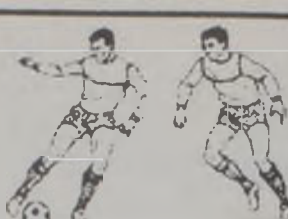
◆ «ԵԻՍԸՆ» (Սիթէ) Օլիվըր Սթոնի բեմադրած վերջին ժապաւնը: Այս անգամ՝ Բեռնարդ ԶԷ, ալ 37րդ նախագահը, Սիթիքի իրաւորութիւնը: Դերասանութիւն՝ Լապալատ, Լիլիք, Լապալատ:

◆ «ՏԻ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՓՐԵՋԵՏԸՆԸ» (Փրալըն).- Իոպրթ Տը Միոյի ալ ռոմով կը ներկայացնէ նախագահ մը: Դերասաններ՝ Մայքլ Տակլըս եւ Անթոն Դեհիլ:

◆ «ՇԵՅՆԱ» (Փրեզիտան).- Լիլիքի մը իրական կեանքէն առնուած արկածախնդրական ժապաւն մը, տեղական պատրաստութեամբ: Բեմադրութիւն՝ Լիլիք Սապֆի: Հազի 10 տարե

Մարզական

Մարզական

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ
ԱԽՈՅԵԱՆ ՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԱՏՈՆԱ ՓԵՆԱԼԹԻ ՄԵ ԿՈՐՄՆՅՈՒՅ ԵՒ ՊՈՔԱ ՊԱՐՏՈՒԵՅԱԼ

Մարատոնա

Ա. կիսա-խաղի փե-նալի մը կորսնցնե-լով եւ ապա վիրաւոր-ւելով, Ար-ժաւ Գրի Գի ֆուտպոլի չաստուա-ծը՝ Տիեկո Մարատո-նա հեռա-ցաւ դաշ-տէն եւ հինգ շաբաթ շա-րունակ ա-յարտելի մնալէ ետք, Պոքա ժուհորդ պարտուե-ցաւ Նիւրլո Օլտ Պոյ-զէն, 1 - 0 արդիւնքով:

23րդ վայրկեա-նին, Մարատոնա չկրցաւ իր նպատակին հասցնել փե-նալի մը, անոր հարումը զսպոնցաւ բերդին սիւնի հ կողմէ:

Հերման Ֆրանցո ճշմանակեց Նիւրլոյ միակ կողմ: Իսկ Պոքայի յետսպանի ֆերմանտո կամպոն վտար-ւեցաւ դաշտէն, կարմիր քարտ մը ստանալէ ետք:

Դոյն ճակատագիրը ունեցան Ռիվեր Փէյթի խմբա-պետ Լ. Գո Ֆրանցեսքոյի եւ նախկին միջազգային խոր-խէ Պուրուշակա (Ինտերնետիենթէ): Վերջինը 4 - 1 արդիւնքով յաղթեց Ռիվեր Փէյթին, անոր դաշտին վրայ:

Պուրուշակա երկրորդ վայրկեանին ճշմանակեց մըր-ցումին առաջին կողմ, բայց յետոյ ծանր հարումը մը տուաւ Արիել Օրթեկայի եւ վտարուեցաւ դաշտէն:

Վելէս Մարսֆիլդ կողմը ստանալէ ետք Տեփորթիո Լ. սփանդիտէ. փոխադարձեց եւ երկու կողմ ճշմանակեց:

Հնորհի Պաստասի եւ Քամփոսի:
Վեցերորդ հանգրուանի չորս մրցումներուն արդիւնքներն են.

Նիւրլո Օլտ Պոյզ - Պոքա ժուհորդ 1 - 0
Ռասիկ - Ռոսարիո Մանթրալ 0 - 1
Ռիվեր Փէյթ - Ինտերնետիենթէ 1 - 4
Վելէս Մարսֆիլդ - Տեփորթիո Լ. սփանդիտ 2 - 1

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԵՏ
1.- Պոքա ժուհորդ	13
2.- Էսթուտիանթես	12
3.- Սիմանսիա Խուխուլ	12
4.- Տեփորթիո Էսթուտիա	11
5.- Ռասիկ	11

ՊԱՐԱՐԻՒՄ

● ԻՒՈ ՏԼԻ ԺԱՆԴՆԻՅՈՒՅԻ ախոյեանութեան գծով, Իոմարիո երկու կողմ ճշմանակեց եւ Ֆրանցեսկո յաջոր-դաբար իր 7րդ յաղթանակը արձանագրեց. մրցակիցն էր Մատուրէյրա: Արդիւնքը՝ 3 - 0:
Վասքո Տր Մամա Բ. կիսախաղին հինգ կողմ ճշման-ակեց եւ 5 - 3 արդիւնքով յաղթեց Ֆլումինենսին:

● ՓԱԼ ՄԵՆՆԻՍԻԱ կը գրաւէ Սան Փաուլոյի ախոյեա-նութեան առաջին դիրքը, յաղթելէ ետք Մոնի Միրի-սին, 2 - 1 արդիւնքով:
Հորիզոնալ 4 - 1 արդիւնքով յաղթեց Ռիո Պրա-նոյի, իսկ Սան Փաուլո յաղթեց Սանթոսի, շնորհիւ Ալ-միրի երկու կողմերուն:

ԾԱՆՈՒՅՈՂՆԵՐՈՒ ՌԵՍԻԳՆԱԿԱՆ

«Ազդակ» մէջ ազգային կամ առեւտրական ծա-նուցումներ հրատարակել փափաքողներէն կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը **ընթերցի գիրով** (հաստատութեանց պարագային՝ նախընտրաբար պաշտօնական բուլլետենով), եւ նախատեսած ներ-կայացնել «Ազդակ» ծանուցումներու գրասենե-կը:

USI
AIR & SEA FREIGHT
PACKING - TRAVEL - INSURANCE
UNITED SERVICES
INTERNATIONAL S.A.R.L.
NACCACHE STREET - CHARTOUMI BLDG.
TELE 350550/1/2/3 - 341150/51 - 342800
P.O. BOX 11 4335 - BEIRUT - LEBANON
CABLE: LOSHSERV - TELEX: 20949 LE

**ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ
ԳՈՅԵՐՈՒ
ԱՊԱՆՈՎԱԳՐԵԱԼ
ԾՐԱՐՈՒՄ ԵՒ
ՓՈՒՍԱՐՈՒԹՅՈՒՆ,
ԴԵՊՈ ԱՇԽԱՐՀԻ
ԲՈԼՈՐ ԿՈՐՄԵՐԸ,
ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵԻ
ՕՂԱՆԱՍՅՈՆ
ՏՈՍՍԵՐ**

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՖՈՒԹՊՈԼ

- ՓՈՐԹՕ ԵՒ Ֆ. Բ. ՊՐԻԻՏ՝ ԱԽՈՅԵԱՆ - ՀՈԼԱՆԴՏԱՅԻ ԵՒ ՍԿՈՎՏԻՈՅ ՄԷՋ ՊԱՅՔԱՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Փորթուգալի ախոյեա-նութեան 30րդ հանգրուա-նի մրցումներուն, պարա-գլուխի դիրքը գրաւող Փորթո 2 - 0 արդիւնքով պարտութեան մատնելէ ետք Սալկէյրոյը, պաշտո-նապէս հաջակութեամբ ախոյեան:

Ախոյեանութեան աւարտին մնացած է 4 հանգրուան, բայց Բ. դիր-քը գրաւող Պենֆիլթա միւն-չէս իսկ, եթէ իր մնացեալ մրցումները չհաջի, պիտի չկարենայ գրաւել պարա-գլուխի դիրքը, որովհետեւ Փորթո 13 կէտի առաւելու-թիւն ունի Պենֆիլթայի վրայ:

Փորթուգալի 24րդ գոհն էր	10րդ դիրքը գրաւող Սալ-կէյրոյը, որ կրեց այս եղա-նակի իր 9րդ պարտու-թիւնը:
Փորթուգալի 24րդ գոհն էր	10րդ դիրքը գրաւող Սալ-կէյրոյը, որ կրեց այս եղա-նակի իր 9րդ պարտու-թիւնը:

Մրցումի առաջին իսկ վայրկեանին, յառաջապահ Տոմինկոս Օլիվէյրա, որ աշխուշ կողմ-սքորըն է, բացաւ մրցումին հաշիւը, օգտուելով Սալկէյրոյի յետսպանի գիծին մէկ սխալէ:

Մրցումի աւարտին վայրկեան մը առաջ, պրա-գլուխի միջնապահ Էմբր-սոն Փոմենթա նշանակեց Փորթուգալի երկրորդ կողմ:

Մրցումին ետք, Փորթո-յի համակիրները տեսեցին իրենց խումբին յաղթանա-կը, նկատի առնելով, որ Փորթո, յաջորդաբար երկ-

Այնտեղի վրայ:
31րդ հանգրուանի մր-ցումներուն Այաքս 1 - 0 ար-դիւնքով պարտութեան մատնեց Վալվիքը, իսկ Բ. դիրքը գրաւող Այնտեղի իր կարգին 2 - 1 արդիւն-քով պարտութեան մատնեց Տէօթինչէմը: Նշենք թէ ախոյեանութեան աւար-տին մնացած է 3 հանգրու-ն:

Այաքսի յաղթանակի կո-յր նշանակեց յետսպա-ն Մալքոյ Ռալֆիկը, մրցու-մի աւարտին կէս ժամ առաջ, իսկ Փ. Ս. Վ. ի կողմը նշանակեցին Վիմ Եոնք (14րդ՝ փենալթիով) եւ Մարսիանս Վինք (88րդ):

3րդ դիրքը գրաւող Ֆէ-լէնուրտ Ռոթթերտամ 3 - 0 արդիւնքով յաղթական վե-րադարձաւ Կո Ընէտ Իկըլ-գի ղաշտին: Յառաջապահ Կասթրոն Թաուսընթ փո-խանցում մը ստանալէ ետք շուշտացի միջազգային մարզիկ

Հանրիք Լարսենէ, բա-ցաւ մրցումին հաշիւը (33րդ): Բ. կիսախաղին, Ֆէլէնուրտ ճնշելով իր մըր-ցակիցին վրայ, յաջողեցաւ 2 կողմէս նշանակել: Պրէյմ Մարպուս (50րդ), սխալ մամ իր բերդի ներս) եւ Ճորճ Պոսթենկ (77րդ) նշանակեցին մնացեալ կո-ւրբը:

Ստորեւ մրցումներուն արդիւնքները:
Կո Ընէտ Իկըլգ -

Ֆէլէնուրտ Ռոթթերտամ՝ 0 - 3 Պրետա - Թիլթեր 4 - 1 Տեփորթի Էմ - Փ. Ս. Վ. Այնտեղի 1 - 2 Հիլթիլի 1 - 2 Վիլթի Անհիւսթ 1 - 2 Ռոտտա Քերքրատ - Նալմիլիլ 1 - 0 Այաքս Ամսթերտամ - Վալվիլ 1 - 0 Ֆորթուա Սիլթրատ - Վոլենտամ 2 - 2 Վիլմ Թիլթիլ 1 - 1 Էլթիլ 1 - 1	ԿԵՏ 76 71 54 50 49
---	-----------------------------------

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԵՏ
1.- Այաքս Ամսթերտամ	76
2.- Փ. Ս. Վ. Այնտեղի 71	71
3.- Ֆէլէնուրտ	54
4.- Ռոտտա Քերքրատ	50
5.- Պրետա	49

Ֆէլէնուրտ Ռոթթերտամ՝ 0 - 3
Պրետա - Թիլթեր 4 - 1
Տեփորթի Էմ -
Փ. Ս. Վ. Այնտեղի 1 - 2
Հիլթիլի 1 - 2
Վիլթի Անհիւսթ 1 - 2
Ռոտտա Քերքրատ -
Նալմիլիլ 1 - 0
Այաքս Ամսթերտամ -
Վալվիլ 1 - 0
Ֆորթուա Սիլթրատ -
Վոլենտամ 2 - 2
Վիլմ Թիլթիլ 1 - 1
Էլթիլ 1 - 1

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԵՏ
1.- Ֆ. Բ. Պրիւս	77
2.- Անտրլիք	67
3.- Մոլեմսիք	50
4.- Լիքս	49
5.- Էքսեր	47

Հոլանտայի ախոյեանին առաւելու առաւել յետ-կացած, հակառակ անոր, որ ախոյեան Այաքս Ամս-թերտամ 5 կէտի առաւե-լութիւն մը ունի իր անմի-ջական մրցակիցին Փ. Ս. Վ.

Էրիք Պո Ընտրուր, որ հէթ - թրիք մը իրագործեց:

նշանակեցին 4րդ եւ 5րդ կողմեր՝ մրցումի վերջին 5 վայրկեաններուն ընթաց-քին:

Սելթիք 2 - 1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Հի-պերնիրն, շնորհիւ հոյան-տացի յառաջապահ Փրետ Վան Հոյտոնքի 2 կողմերուն, որ 30րդ բարձրացուց իր նշանակած կողմերուն հաշիւը:

Հիպերնիրն մրցումը աւարտեց տասը մարդի-կով, երբ 39րդ վայրկեա-նին Կրէկէ Լաւ կարմիր քարտ մը ստացաւ:

Եթէ Ռէյնըրթ իր մնաց-եալ 3 մրցումներէն կարե-նայ գոհն 4 կէտ ապահո-վել, պիտի դառնայ 1995 - 96 եղանակի ախոյեանը:

Ստորեւ մրցումներուն արդիւնքները:

Էսթուտիանթ 2 - 1 Ֆիլմարնիք - Ֆալքլըք 1 - 0 Ռէյք - շաբթ 1 - 3 Ռէյնըրթ - Ս. Փարթիք 5 - 0 Հիպերնիրն - Սելթիք 1 - 2	ԿԵՏ 78 74 50 29 23
--	-----------------------------------

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԵՏ
1.- Ռէյնըրթ	78
2.- Սելթիք	74
3.- Ապրիլի	50
9.- Ս. Փարթիք	29
10.- Ֆալքլըք	23

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

ԻՆՉՈՐ ԵՒ ԻՆՉՊԵՍ ՇԱՀԱՐԿԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

8, 9 եւ 10 Մայիս 1996, Երեւանի մէջ

- Դիւանդոնութեամբ Հայաստանի նախագահին:
- Կր մասնակցին կառավարական բարձրաստիճան պատասխա-նատուներ, ելեւտական մասնագէտներ եւ շահարկման ընկերու-թեանց ու հիմնարկներու մասնագէտներ:
- Պիտի բնագրուին Հայաստանի մէջ շահարկումի եւ առեւտրի առիթները:
- Սորհրդաժողովը կազմակերպուած է Հայաստանի Հանրապե-տութեան կառավարութեան կողմէ, գործակցութեամբ Հայ Գոր-ծարարներու Ժողովին եւ աջակցութեամբ Համաշխարհային Դրամատան ու ՍԱԿԻ Բարգաւաճման Ծրագիրին:

ԾԱՆՈԹ. Արձանագրութեանց եւ յաւելեալ տեղեկութեանց հա-մար դիմել Հայաստանի դեսպանատուն, հեռաձայն՝ (01) 402952:

Մարզական

Մարզական

ԹԵՆԻՍ

ՍԱՄՓՐԱՍ ՎԵՐՍՏԻՆ ԱՌԱՋԻՆ

Շարաթափերին տեղի ունեցած թենիսի գնացան մրցաշարերում առաջինը մրցումները Հունի Բոնկի մէջ, ամերիկացի Փիթ Սամփրաս, որ աշխարհի թիւ 2 ընկնում էր մրցաշարին սկիզբը, յաջողեցաւ չափի ոչ միայն տիտղոսը, այլ վերստին թիւ 1 ըլլալու իրաւունքը, նոյնիսկ եթէ թիւ 1 ընկնում էր թոմաս Մուսթրը (Աւստրիա) չափի Լիգային մրցաշարը:

«Կարեւորը մրցակիցներուն որակն է, ոչ թէ տիտղոս չափը», ըսաւ թենիսի ֆետերասիոնի մէկ բանբերը: Իսկապէս այլ, Հունի Բոնկի մրցաշարին շատ աւելի բարձր դասուած մարզիկներ կը մասնակցէին, քան Լիգային մրցաշարին:

Սամփրաս աւարտական մրցումին 6-4, 3-6 եւ 6-4 արդիւնքով պարտութեան մատնեց իր ազգակից Մայքլ Չանկը: «Լաւ բան մըն է Հունի Բոնկին թիւ 1 վերադառնալը», ըսաւ Սամփրաս, որ 1993ին առաջին անգամ ըլլալով թիւ 1 եղած էր, Հունի Բոնկին վերադարձին...

Լիգային (Փորթուգալ) մրցաշարի աւարտականին, թոմաս Մուսթրը 7-6 եւ 6-4 արդիւնքով դժուար յաղթանակ մը արձանագրեց իտալացի Անտոնիո Կաստենցիի վրայ, բայց կորսնցուց թիւ 1-ի իր տիտղոսը:

Նիւ Տեյ՝Յի (Հնդկաստան) թենիսի մրցաշարի աւարտականին, չուէտացի թոմաս Էնթվիսթ 6-2 եւ 7-6 արդիւնքով պարտութեան մատնեց գիմպապուէցի Պայրը Պլէթը եւ չափեցաւ մրցաշարի տիտղոսը:

Էմիլիա Ալյորտի (Ֆրանսիա, Մ. Ն.) թենիսի աղջկանց աւարտականին, ռումիականացի Իրինա Սփիրլէա պզտիկ անակնկալ մը ստեղծեց պարտութեան մատնելով ֆրանսացի Մարի Փիրսը, 6-7, 6-4 եւ 6-3 արդիւնքով:

Կիսաւարտականին, Փիրս (որ նախապէս դուրս ձգած էր Քոնիլթա Մարթինէսը) դուրս ձգած էր Մարի Ճօ Ֆերնանտէսը, իսկ Սփիրլէա՝ Արանցա Սանչէսը:

Ստորեւ տղոց եւ աղջկանց յաւաքոյն 10ին դասաւորումները:

ՏՊԱՐ	
ԴԱՍԱԴՈՐՈՒՄ	ԿԵՏ
1.- Փիր Սամփրաս (Մ. Ն.)	4431
2.- Թոմաս Մուսթրը (Աւստրիա)	4251
3.- Անթու Լիգաի (Մ. Ն.)	4006
4.- Մայքլ Չանկ (Մ. Ն.)	3875
5.- Պիլիպ Կոսթի (Կոնգոյի Դեմոկրատիկ)	3658
6.- Կիլիան Լիգաի (Իտալիա)	3377
7.- Եւգենի Կաֆելնիկով (Ռուսիա)	2416
8.- Թոմաս Էնթվիսթ (Շուէտ)	2298
9.- Դիմ Գուրի (Մ. Ն.)	2188
10.- Ռուլֆ Ֆերիլ (Հար. Ափրիկ.)	2031

ԱՂՋԻԿՆԵՐ	
1.- Շրեֆի Կրաֆ (Գերմանիա)	
Եւ Մոնիքա Սելէ (Մ. Ն.)	
2.- Արանցա Սանչէս (Սպանիա)	
3.- Բոնիֆա Մարթինէս (Սպանիա)	
4.- Իվա Մալոյի (Խորուարիա)	
5.- Անթու Ֆրանցի (Գերմանիա)	
6.- Չանտա Ռուպին (Մ. Ն.)	
7.- Կալիսթա Սապարինի (Արժանի)	
8.- Մալտալենա Մալինա (Պոլկարիա)	
9.- Բիմիթա Տաթ (Շուէտ)	
10.- Լիմաի Տլիվնիկով (Մ. Ն.):	

ԵՐՈՊԱԿԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ՄՐՅԱԾԱՐՔ

ՓԱՆԱԹԻՆԱՅԵՐՈՒ ԹԷ ԱՅԱՔՍ

Այսօր, տեղի պիտի ունենան եւրոպական ախոյ-նաթինայքոս մեծ անակրն-կալ մը ստեղծած էր Հո-

Եան խումբերու մրցաշար-քի կիսաւարտականի դար-ձի մրցումները:

Յունաստանի մէջ, Փա-նաթինայքոս պիտի հիւ-րինակէ Եւրոպայի ախոյ-

Եան Ալբա Ամսթերամը: Առնուած հաւասարու-թիւն մը յունական կազմը կրնայ առաջնորդել դէպի աւարտական մրցում: Փա-

կային յառաջապահներ Մարք Օվրմարս եւ Փաթ-րիք Քրուշվէրթ, որոնք ծունկի վիրարուժութեան ենթարկուած են:

Ալբաիս Ալբաիս (յառաջապահ), Ճիորձի Ճիորձիատիս (միջնապահ) պիտի բացակային Փանա-թինայքոսէն՝ առաջինը՝ վիրարուժ, իսկ երկրոր-դը՝ կախակալուած:

Կիսաւարտականի միւս մրցումը իրարու դէմ պի-տի հանէ Նանթը (Ֆրանսա) եւ Եուվենթուսը (Իտա-լիա):

Նանթ, որ երթին՝ Իտա-լիոյ մէջ, 2-0 արդիւնքով պարտուած էր, ամէն դնով պիտի փորձէ ինքն աչն, ինչ որ յաջողած էր ինք Պար-տին՝ Ա. Սէ. Միլանին (Եու. Է. Է. Ֆ. Ա. իրաւական), եւ 3-0 արդիւնքով յաղթելով հասնիլ աւարտականին:

Նանթէն պիտի բացակա-յի Ռէյնալտ Փետրոս (որ 5 մրցում կախակալուած է), մինչ հաւանական է, որ միջնապահ Ճաֆէթ Էնտո-րամ (Չառ), յառաջապահ Նիքոլա Ռետիլլէ եւ յետա-պահ Լորան Կուլո վերա-դառնան դաշտ, դարման-ւելէ ետք:

Եուվենթուսի միակ բա-ցակալ մարզիկն է Մորենո Թորիչէլլի, որ կարմիր քարտ մը ստանալէ ետք, 2 մրցում կախակալուած է:

Անձեյո Տի Լիվիո, սերպ Վլադիմիր Եուկովիչ եւ փորթուգալացի Փաուլո Սու-

տան մրցին միջնապահ գի-ձի Յորդի զիրքին համար, ֆրանսացի Տիտի Տեանի եւ Անթոնիո Քոնթի կողքին:

ՅԵՏԱԶԳՈՒԱԾ

Հ.Յ.Դ. ԼԵՄ «ՀՐԱՅՐ-ԳԺՈՒԲ» եւ «ԲԱՖ-ՖԻ» մասնաձեւերուն կազմակերպած ՅԵ-ՎԱՓՈՒՆԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐՈՒ ԵՐԵԿՈՅԻ քոլոր-օրերուն ձեռնարկները լետաձգուած են, երկ-րին մէջ տիրող ծանօթ կացութեան պատճա-ռով:

ՅԵՏԱԶԳՈՒԱԾ

Հ.Յ.Դ. «ԳԱՐԵԳԻՆ ՆԺԴԵՆ» Պատանե-կան Միութեան ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄԻ ձեռնարկը, որ տեղի պիտի ունենար Հինգ-շաբթի, 18 Ապրիլ 1996, լետաձգուած է, երկ-րին մէջ տիրող ծանօթ կացութեան պատճա-ռով:

ՄԱՀԱԶԴ

Հ.Յ.Դ. Լիբանանի Կեդր. Կոմիտէն կը գումար շրջանի նաւատար ընկերութեան՝

ԲԻԻԶԱՆԻ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ

անակնկալ մահը, որ պատահեցաւ Երկուշաբթի, 15 Ապրիլ 1996:

ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Անահիտ Սարգիսեան եւ գաւակը՝ Վիգն Տիար Կարապետ Սարգիսեան Տէր եւ տիկին Նշան Սարգիսեան Տէր եւ տիկին Արշակ Ներսէսեան Տիկին Վեհանուշ Ալապիգեան եւ գաւակուէք Տէր եւ տիկին Յարութիւն Յունուկեան Տէր եւ տիկին Վահան Ֆերահեան եւ համայն ազգականներ կը գումար իրենց մահուն ոչնչ, հօր, գաւակին, եղբոր, աներձային եւ հարազատին՝

ԲԻԻԶԱՆԻ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ

(Մենալ՝ Ալեքսանտրէ, 1935ին) անակնկալ մահը, որ պատահեցաւ Երկուշաբթի, 15 Ապ-րիլ 1996, երեկոյեան ժամը 9ին, սրտի տագնապի հետե-ւանով: Յուզարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր՝ Չորեքշաբթի, 17 Ապրիլ, կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Նոր Մարաշի Սրբոց Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պարձ. Համալսար. Ազգային գերեզմանա-տունը: ● Ներկայ ընդունիլ իբրեւ մահազոյ:

ԵՐՈՒՄԻՆԱԿԱՆ ԲԱԺԱԿ

ՊՈՐՏՈ ԵՒ ՊԱՅԵՐՆ ՀԱՍԱՆ ԱԻԱՐՏԱԿԱՆԻՆ

Պորտո եւ Պալէրն Միւնիխ հասան Եու. Է. Է. Ֆ. Ա. իրաւական մրցաշարի աւարտականին, յաղթելէ ետք յա-ջողարար Սլաւա Փրակային (1-0) եւ Պարսեպոնային (2-1):

Ֆրանսական կազմը երթի մրցումին իր դաշտին վրայ 1-0 արդիւնքով յաղթելէ ետք, Փրակային մէջ ալ յաղթական դուրս եկաւ: Տիտի Թոյո 45րդ վայրկեանին նշանակեց մրցումին միակ կողմը:

Պալէրն Միւնիխ Պարսեպոնային մէջ անակնկալ մը ստեղծեց, երթի մրցումին 2-2 արդիւնք մարաթոնադրած իրենց դաշտին վրայ՝ Քլինսման եւ ընկերներ 2-0 ար-դիւնքով յաղթական դուրս եկան Սպանիոյ մէջ:

Մարքուս Պապը եւ Մարսել Վիլիքէ 40րդ եւ 83րդ վայրկեաններուն նշանակեցին կոյերը: Օրոսիո Տր Լա Փենիա նշանակեց Պարսային միակ կողմը:

ՍԱԿԱՐԱՆ

Պէյրոնի ելեւտական շուկային մէջ, դրամահիշերու փոխանցման սակացոյցը հետեւեալն էր երէկ.

Սուրիական բոթոսկի	36,50 - 38,50 լ.ո.
Քուէլթեան տիւնար	5283,75 - 5288,75 լ.ո.
Յորդանանեան տիւնար	2233,50 - 2237,50 լ.ո.
Սեւտական ռիալ	419,15 - 423,20 լ.ո.
Սմանեան ռիալ	41,50 - 41,70 լ.ո.
Քարաբեան ռիալ	433,75 - 437,75 լ.ո.
Եգիպտական կլինէ	461,50 - 465,50 լ.ո.
Անգլիական սթերլին	2387,70 - 2391,80 լ.ո.
Գերմանական մարք	1047,10 - 1051,40 լ.ո.
Ֆրանսական ֆրանկ	306,10 - 310,30 լ.ո.
Յունական ֆրանկ	1287,10 - 1291,83 լ.ո.
Իտալական ֆրանկ	0,04581 - 0,04590 լ.ո.
Կալիպական ֆաուր	3358,20 - 3362,84 լ.ո.
Իտալական լիր	998,00 - 1002,25 լ.ո.
Ամերիկեան տոլար	1580,50 - 1582,50 լ.ո.
Քանադական տոլար	1163,10 - 1167,44 լ.ո.
Աւստրալիական տոլար	1234,70 - 1247,43 լ.ո.

● ՈՍԿԻ	
Անգլիական մէկ ոսկի	144,500 - 149,500 լ.ո.
Իրանեան մէկ ոսկի	143,500 - 148,500 լ.ո.
Սմանեան մէկ ոսկի	128,500 - 133,500 լ.ո.
Մէկ ըլլոկրամ ծով ոսկի	19,650.000 - 20,150.000 լ.ո.
Մէկ ըլլոկրամ ծով արծաթ	274,500 - 279,500 լ.ո.

ՅԵՏԱԶԳՈՒԱԾ

Հ. Կ. Մ. ի Երկրասարդականի լուշանգոյսի լիշատակ ՀԱՅՐ ԳՐԻԳՈՐ ՎՐԻ ՀԵՊՐՈՅԵԱՆԻ, որ տեղի պիտի ունենար Հինգշաբթի, 18 Ապրիլ 1996ին, լետաձգուած է, երկրին մէջ տիրող ծա-նօթ պատճառներով:

ՄԱՀԱԶԴ

Տէր եւ տիկին Էտկար Յակոբեան եւ գաւակուէք Օրդ. Հրիփսիմէ Յակոբեան Տէր եւ տիկին Աւետիս Տէրունեան եւ գաւակուէք Տէր եւ տիկին Յովսէփ Տէր Մկրտիչեան եւ գաւակուէք Տէր եւ տիկին Արշ. Տէր Մկրտիչեան եւ գաւակուէք եւ համայն ազգականներ կը գումար իրենց մօր, մեծ մօր եւ հարազատին՝

ՆՈՒԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

(Մենալ՝ Տէր ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ, Ատանա, 1918ին)

մահը, որ պատահեցաւ Երեքշաբթի, 16 Ապրիլ 1996, առաւօտեան ժամը 9ին, իր բնակարանին մէջ, յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

Յուզարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի ու-նեցաւ նոյն օրը, կէսօրէ ետք, Ժուլիէի Ազգային գե-րեզմանատան մէջ: ● Ներկայ ընդունիլ իբրեւ մահազոյ: ● Ցաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեա-լին բնակարանը:

ՄԱՀԱԶԴ

Տէր եւ տիկին Նուպար Գրիգորեան եւ գաւակուէք Տէր եւ տիկին Արա Գրիգորեան եւ գաւակուէք Տէր եւ տիկին Ռուպէր Գրիգորեան եւ գաւակուէք Դաւիթեան ընտանիք Ուգուեան ընտանիք Ժորաքո ընտանիք եւ համայն ազգականներ կը գումար իրենց մօր, մեծ մօր եւ հարազատին՝

ՀՌԻՓՍԻՄԷ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ

(Մենալ՝ ԳԱԻԹԵԱՆ, Մալաթիա, 1911ին)

մահը, որ պատահեցաւ Երկուշաբթի, 15 Ապրիլ 1996, երեկոյեան ժամը 9ին, յետ երկարատեւ հիւանդութեան: Թաղման արարողութիւնը պիտի կատարուի այսօր՝ Չորեքշաբթի, 17 Ապրիլ, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսա-ւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, կէսօրէ առաջ ժամը 11ին, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Ֆրիւ Շրպպէի Ազգային գերեզմանատունը:

● Ներկայ ընդունիլ իբրեւ մահազոյ: ● Ցաւակցութիւնները կ'ընդունուին Ռուպէր Գրի-գորեանի բնակարանը, Անթիլիաս, Ապրիլ Լամա փողոց, «Արաթի» շէնք, 4րդ յարկ, Չորեքշաբթի 17, Հինգ-շաբթի 18 եւ Ուրբաթ 19 Ապրիլին:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՄ

ՀՈՎԱՆԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆՔ՝ ԲԵՐԻՈՅ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԳԵՐՇ. Տ. ՍՈՒՐԵՆ ԱՐԲ. ԳԱԹԱՐՈՅԵԱՆԻ

ԼԱՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ

Ստորիանայ գաղութէն մերս առաջին անգամ ըլլալով քուրակահար աշակերտներու անսամպլ

Պէկապարտեամբ ՓՐՈՖ. ՌՈՒԲԵՆ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ՝

ՓՐՈՖ. ԷՄԻ. ՉԱ. ՊԱՇԻ

ՊՐ. ՅԱՆՆԵՆ ՍԻՊՈՒՅԵՏ

ՓՐՈՖ. ՆԱԽԱԽԱ ԶՈՐԱՉՈՎԱՅԻ

ՕՐ. ՌԱԶԱՆ ՊԱՐՄԱՐԵԱՆԻ

ՓՐՈՖ. ԿԱՍԱՆԻՆ ԳՈՐԾԱԿ

ՊՐ. ՏԱՆ ԱՇԽԱԿ

(յոյրակ)

(յոյրակ)

(ղաշնամուր)

(ղաշնամուր)

(քաղցրակ)

(յոյրակ)

Տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 20 Ապրիլ 1996, երեկոյեան ժամը 9ին. Կրքասիքաց Մշակութային Միութեան սրահին մէջ. Վիլլանը:

